

Poliittisten ilmausten kääntäminen
House of Cards -televisiosarjassa

Anna Kauppila
Pro gradu -tutkielma
Turun yliopisto
Kieli- ja käännöstieteiden laitos
Ranska
Toukokuu 2016

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Kieli- ja käännöstieteiden laitos / Humanistinen tiedekunta

KAUPPILA, ANNA: Poliittisten ilmausten kääntäminen *House of Cards* -
televisiosarjassa

Tutkielma, 62 s., 10 liites.

Ranska

Toukokuu 2016

Tässä pro gradu -tutkielmassani tutkin, miten Yhdysvaltain poliittiseen järjestelmään liittyvät ilmaukset on käännetty erään tv-sarjan ranskan- ja suomenkielisiin tekstityksiin. Tutkimusaineistona on amerikkalainen tv-sarja *House of Cards*, jonka on alun perin julkaissut suoratoistopalvelu Netflix. Suomenkieliset tekstitykset on kerätty Suomen Netflixistä, ranskankieliset amazon.com -sivulta ostetulta DVD:ltä.

Tutkimuskohteena ovat ilmauksissa käytetyt käännösstrategiat. Oletan, että ilmaukset on käännetty joko virallisia vastineita hyväksi käyttäen tai yleistämällä. Pohjaan tutkimuksen Pedersenin (2011, 75) käännösstrategialuokitteluun. Valitsin aiheen, koska olen kiinnostunut poliittisista järjestelmistä ja halusin tietää, millä tavoin tietyn valtion politiikkaan liittyvät ilmaukset on käännetty hyvin perinteisen valtavirtaisen saippuasarjan tekstityksiin.

Teoriaosuudessa esittelen tutkimukseen liittyvien maiden poliittiset järjestelmät tai lähinnä hieman niiden toimintaa sekä pääinstituutiot. Tämä auttaa lukijaa ymmärtämään paremmin tv-sarjassa käytettyjä ilmauksia. Poliittisten järjestelmien selvitys osoittaa myös itse tutkimuksessa, onko niiden eroilla vaikutusta käännöksiin. Lisäksi kerron audiovisuaalisesta kääntämisestä, vertailen dubbausta ja tekstittämistä sekä erittelen tekstittämisen haasteita. Varsinkin tekniikan luomat rajoitteet kuten tilanpuute vaikuttavat lopputulokseen. Lopulta käyn läpi, mitä ovat käännösstrategiat, millä tavoin ne vaikuttavat käännökseen ja miten niitä on luokiteltu. Lopuksi vertailen luokitteluja ja kerron, miksi pohjasin tutkimukseni Pedersenin (2011, 75) luokitteluun.

Tutkimuksessa esittelen ilmausten kääntämistä käännösstrategioiden kautta. Kuten oletinkin, moniin ilmauksiin löytyy virallinen vastine. Mielenkiintoinen tulos oli kuitenkin, että sekä suomen- että ranskankielen kääntäjä on käyttänyt hyvin selkeästi tiettyä strategiaa tietyn ilmauksen kohdalla. Monesti tämä strategia on lisäksi ollut sama molemmissa käännöksissä. Tutkimuksesta tämä käy ilmi esimerkkireplikeistä, joita olen kerännyt taulukoihin. Taulukoista näkyy kaikki tutkimukseen liittyvät kielet: englantia, suomi ja ranska.

Mielenkiintoista olisi nähdä, onko esimerkiksi sarjan toisella kaudella ilmaukset käännetty samoja käännösstrategioita käyttäen tai millä tavoin politiikkaan liittyviä ilmauksia käsitellään muiden kielten tekstityksissä. Saattaa olla, että tämän kaltaisen valtavirtaan sopivan tv-sarjan tekstitykset ovat hyvin samanlaisia, jokin toisenlainen tv-ohjelma tai elokuva voisi käyttää täysin eri käännösstrategioita.

Asiasanat: tekstitys, poliittiset järjestelmät, käännösstrategiat

Taulukko- ja kuvioluettelo

Taulukko 1 Virallisten vastineiden lukumäärä.	33
Taulukko 2 Säilytettyjen ilmausten lukumäärä.	37
Taulukko 3 Tarkennettujen ilmausten lukumäärä.	41
Taulukko 4 Suoraan käännettyjen ilmausten lukumäärä.	47
Taulukko 5 Yleistettyjen ilmausten lukumäärä.	51
Taulukko 6 Korvattujen ilmausten lukumäärä.	57
Taulukko 7 Poistettujen ilmausten lukumäärä.	59
Kuvio 1 Pedersenin luokittelu käänösstrategioista. (Pedersen, 2011, 75)	20
Kuvio 2 Luokittelu aineistosta löytyvistä käänösstrategioista.	28
Kuvio 3 Yhteenveto aineistosta löytyvistä käänösstrategioista.	60

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	1
2. POLIITTISET JÄRJESTELMÄT	3
2.1. SUOMI	3
2.1.1. POLIITTINEN TOIMINTA.....	3
2.1.2. TÄRKEIMMÄT INSTITUUTTIOT	5
2.2. YHDYSVALLAT	7
2.2.1. POLIITTINEN TOIMINTA.....	7
2.2.2. TÄRKEIMMÄT INSTITUUTTIOT	9
2.3. RANSKA	10
2.3.1. POLIITTINEN TOIMINTA.....	12
2.3.2. TÄRKEIMMÄT INSTITUUTTIOT	13
3. AUDIOVISUAALINEN KÄÄNTÄMINEN.....	15
3.1. DUBBAUS VS. TEKSTITYS	16
3.2. TEKSTITYKSEN HAASTEET	18
4. KÄÄNNÖSSTRATEGIAT.....	19
4.1. JAN PEDERSEN.....	19
4.2. JAN IVARSSON.....	21
4.3. ANDREW CHESTERMAN	22
4.4. EUGENE A. NIDA	24
4.5. LUOKITTELUIDEN VERTAILU.....	25
5. TUTKIMUSAINEISTO JA -MENETELMÄ.....	27

6. ANALYYSI	29
6.1. VIRALLISET VASTINEET	29
6.2. SÄILYTTÄMINEN	33
6.3. TARKENNUS	37
6.4. SUORA KÄÄNNÖS	41
6.5. YLEISTYS	47
6.6. KORVAUS	51
6.7. POISTO	57
7. JOHTOPÄÄTÖKSET	61

Lähdeluettelo

Résumé en français

Liitteet

Liite 1 Pedersenin luokittelu käänösstrategioista (Pedersen, 2011, 75)

Liite 2 Minun luomani luokittelu aineistosta löytyvistä käänösstrategioista

Liite 3 Taulukot käytetyistä strategioista

Liite 4 Yhteenveto aineistosta löytyvistä käänösstrategioista

Liite 5 Lista aineistosta löytyneistä ilmauksista

1. Johdanto

Tämän pro gradu -tutkielman aiheena on poliittisten ilmausten kääntäminen amerikkalaisessa tv-sarjassa *House of Cards*. Kiinnostuin aiheesta, koska nykypäivänä amerikkalaiset televisiosarjat ovat hyvin suosittuja television ohjelmatarjonnassa. Lisäksi suoratoistopalvelut kuten Netflix tarjoavat ohjelmia alle kymmenellä eurolla kuu-kaudessa niin paljon kuin ehtii katsoa. Tekstityksiin sekä niiden laatuun kiinnitetään entistä enemmän huomiota, koska uskoakseni ohjelmien tarjonta ja katsojien kielitaito ovat parantuneet.

Katsojilta kuulee yllättävän paljon kritiikkiä heti jos tekstitykset eivät vastaa alkuperäistekstiä eli puhuttua dialogia. Tämä sai minut kiinnostumaan tekstittämisen haasteista ja strategioista, joilla kääntäjät pyrkivät luomaan tekstityksistä loogisen kokonaisuuden.

Käännösosalalla tekstittäminen on yksi audiovisuaalisen kääntämisen alalaji, muita ovat dubbaaminen, jolla tarkoitetaan puhutun vieraan kielen korvaamista katsojan kielisellä puheella ja voice-over, jossa alkuperäinen puhe ja käännetty puhe kuuluvat ruudulla yhtä aikaa. (Pedersen, 2011, 4) Valitsin tekstittämisen tutkimuskohteeksi, koska sillä on merkittävä rooli elokuvien ja televisio-ohjelmien katsomisessa kotimaassani.

Pidän myös Jorge Diaz Cintas (2005, 348) mielipidettä tekstitysten tutkimuksen tärkeydestä muun muassa kielen oppimisen kannalta hyvin mielenkiintoisena. Vieraskielisiä ilmauksia opitaan paljon televisiosta. Tässä juuri käännösstrategioilla on tärkeä rooli, katsoja voi oppia kielen lisäksi myös kulttuurista ja tätä tutkielmaa ajatellen poliittisista järjestelmistä uusia asioita riippuen siitä, kuinka kääntäjä on päättänyt selventää ilmauksia tekstityksiin.

Tämän tutkielman aineistona on siis televisiosarja *House of Cards*. Sarjassa puhutaan englantia ja tarkoituksena on tutkia, millä tavoin Yhdysvaltain poliittiseen järjestelmään liittyvät ilmaukset on käännetty ranskan- ja suomenkielisiin tekstityksiin. Tutkimukseen käytän sarjan ensimmäisen kauden jaksoja, joita on yhteensä 13. Suomen tekstitykset poimin Netflixistä, ranskan puolestaan Amazon.com-sivustolta ostetulta dvd-boksilta.

Tutkimuksen tuloksiin liittyen minulla on kaksi hypoteesia. Ensimmäisenä oletan, että ilmauksilla on virallinen vastine sekä ranskan- että suomenkielellä. Monet Yhdysvaltain poliittiseen järjestelmään liittyvistä instituutioista ovat tuttuja myös muun maalaisille. Mikäli virallista vastinetta ei kuitenkaan löydy, oletan, että käännökseen on käytetty yleistystä. Yleistämällä voidaan selventää asiaa esimerkiksi yläkäsitteellä tai avaamalla ilmaus fraasiksi. Monesti termejä tai ilmauksia on helpompi selittää lauseilla. Mielenkiintoista onkin nähdä, millä tavoin ilmaukset on selitetty, sillä tekstitysten tila on hyvin rajallinen.

Tutkielmassa lähdän liikkeelle Suomen, Yhdysvaltain ja Ranskan poliittisten järjestelmien suurimmista instituutioista, jotta lukijan on helpompi ymmärtää näiden maiden poliittisten järjestelmien erot ja niistä johtuvat käänносstrategiavalinnat itse tekstitysten teossa.

Poliittisten järjestelmien selvitys on tässä tutkimuksessa lähinnä kontekstualisoiva pohjustus tulevaa analyysiä varten. Uskon, että lukijan on helpompi pohtia analyysiä ja ilmausten kääntämistä, kun hänellä on yleistason tietämys maiden poliittisesta kulttuurista.

Teoriaosuuden aluksi esittelen audiovisuaalisen kääntämisen peruspiirteet ja sen alle kuuluvat kääntämisen muodot. Lisäksi selvitän hieman tarkemmin, mikä ero on dubauksella ja tekstittämisellä sekä minkälaisia haasteita esimerkiksi teknologia aiheuttaa käännöksen teolle. Lopulta esittelen käänносstrategioita. Otan neljän eri tutkijan näkemykset strategioista ja heidän tapansa luokitella käänносstrategiat. Näin lukija saa hyvän kuvan käytetyistä käänносstrategioista ja ymmärtää lopulta luokitteluiden vertailussani, miksi päädyin pohjaamaan Pedersenin (2011, 75) luokittelua. Tein myös aineiston pohjalta oman luokitteluni, jonka esittelen tutkimusaineiston ja -menetelmän kohdalla.

Analyysin käyn läpi käänносstrategia kerrallaan ja annan esimerkkejä aineistosta. Esimerkit ovat transkripteinä, joista löytyy repliikit englanniksi, suomeksi ja ranskaksi. Tutkielman liitteinä on lista ilmauksista kokonaisuudessaan, kuvio Pedersenin (2011, 75) käänносstrategia luokittelusta ja oma luokitteluni.

2. Poliittiset järjestelmät

2.1. Suomi

Suomen poliittista järjestelmää voi kuvata parhaimmin parlamentarismien käsitteellä. Parlamentarismi yksinkertaisimmillaan tarkoittaa sitä, että hallituksen eli ministeriön täytyy nauttia eduskunnan luottamuksesta. Luottamuksella tässä tarkoitetaan sitä, että eduskunnan enemmistön täytyy tukea hallituksen toimintaa. Hallituksen ajatussuunnat ovat siten eduskunnan enemmistön mukaisia. (Nousiainen, 1991, 240)

Suomen poliittisen järjestelmän tärkeimmät instituutiot ovat eduskunta, hallitus ja presidentti. Suuri rooli Suomen politiikassa on myös puolueilla ja etujärjestöillä. (Nousiainen, 1991, 30)

Suomessa demokratia toteutuu parhaiten siksi, että Suomessa suurimpien instituutioiden toimijat valitaan vaaleilla. Teoriassa kansalla on hyvä mahdollisuus vaikuttaa joka kuudes vuosi järjestettävissä presidentinvaaleissa ja joka neljäs vuosi järjestettävissä eduskuntavaaleissa. Todellisuudessa kuitenkin varsinkin nykyään äänestysprosentti on melko alhainen. (Nousiainen, 1991, 340)

Suomalaisena voi osoittaa aktiivisuutta myös osallistumalla kansanäänestykseen, lisäksi kansalaisaloitteet kuten adressit ovat suosittuja. Kansanäänestykset ovat Suomessa harvinaisia. Perustuslain mukaan ainoastaan neuvonantavat eli eduskuntaa päätöksenteossa auttavat äänestykset ovat mahdollisia. Suomessa neuvonantavia kansanäänestyksiä on järjestetty vain kaksi kertaa. (www.doc19) Aloitteiden tekeminen puolestaan innostaa nykyään suomalaisia. Tämä johtuu Internetin tuomasta helppoudesta niiden luomisessa. Lisäksi adressin allekirjoittaminen ei vaadi montaa klikkausta. Jotta adressi pääsee eduskunnan käsittelyyn, tulee siihen Suomessa kerätä 50000 äänioikeutetun henkilön allekirjoitus. (www.doc11)

2.1.1. Poliittinen toiminta

Suomessa on monipuoluejärjestelmä, merkittäviä puolueita on kahdeksan, Kansallinen Kokoomus (Kok.), Suomen ruotsalainen kansanpuolue (RKP), Suomen Kristillisdemokraatit (KD), Suomen Keskusta (Kesk.), Suomen sosialidemokraattinen puolue (SDP), Vihreä liitto (Vihr.), Perussuomalaiset (PS) ja Vasemmistoliitto (Vas.).

Tässä yhteydessä merkittävintä puolueissa on juuri niiden määrä ja se mitä ne edustavat esimerkiksi suhteessa Yhdysvaltain kaksipuoluejärjestelmään. Vaikka Suomessa on monipuoluejärjestelmä, varsinkin aatemaailmaltaan lähellä olevat puolueet jakavat paljon toistensa ajatuksia. (Nousiainen, 1991, 30–40)

Puolueiden välisillä eroavaisuuksilla on merkitystä Suomen politiikassa, koska se, mitkä puolueet pääsevät enemmistöön eduskunnassa määrittävät pitkälti minkälaista käytännön politiikkaa harjoitetaan. Suurimman puolueen edustajasta, useimmiten puheenjohtajasta tulee yleensä pääministeri. Varsinkin nykyään pääministerillä on suuri rooli, koska hän johtaa hallituksen toimintaa sekä Euroopan unionin kanssa tehtävää yhteistyötä (www.doc15). Kaiken kaikkiaan puolueiden valta Suomessa on hyvin suuri, kun ottaa huomioon pääministerin toimivaltuudet sekä monipuoluejärjestelmän. Verrattuna esimerkiksi etujärjestöihin, puolueet ovat Suomen tärkeimmät poliittiset vaikuttajat. (Nousiainen, 1991, 30–31)

Etujärjestöt ovat kansalaisten rakentamia yhteisöjä, jotka pyrkivät edistämään eri alojen toimintaa esimerkiksi painostamalla tiettyjen puolueiden toimintaa tai tukemalla itselleen sopivia henkilöitä julkisiin tehtäviin. Etujärjestöt eivät siten alun perin ole poliittisesti suuntautuneita, mutta niillä on hyvä mahdollisuus vaikuttaa politiikkaan. Etujärjestöjä voidaan myös nimittää painostusjärjestöiksi. Etujärjestöt panostavat enemmän jonkin tietyn ryhmän tai alan edunvalvontaan poliittisissa päätöksissä, kun taas painostusjärjestöt yrittävät vaikuttaa johonkin ulkopuoliseen tekijään. (Nousiainen, 1991, 91)

Etujärjestöjen tai toiselta nimeltään intressijärjestöjen toimintaan vaikuttaa hallitusjärjestelmän muoto ja toiminta, yhteiskunnan olot sekä yleinen poliittinen kulttuuri maassa. Nykyään talouden vaikutus yhteiskuntaan on hyvin suuri, siksi esimerkiksi työmarkkinajärjestöillä on merkittävä asema politiikassa. (Nousiainen, 1991, 92)

Suomessa merkittävänä eturyhminä toimivat ammattiyhdistysliikkeet kuten Elinkeinoelämän keskusliitto (EK), Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö (SAK) ja Akateemis-ammattillinen Valtuuskunta (Akava) sekä niiden takana olevat intressiryhmät. (Nousiainen, 1991, 102–106) Nousiainen mainitsee myös suuryritykset ja pankit, erilaiset julkiset laitokset kuten valtion liikeyritykset ja paikallishallinnon elimet.

Lisäksi virastot, kirkko ja armeija voidaan ajatella eturyhmiksi. (Nousiainen, 1991, 96)

2.1.2. Tärkeimmät instituutiot

Kuten jo aiemmin mainitsin, Suomessa tärkeimmät poliittiset instituutiot ovat hallitus, eduskunta ja presidentti. Hallituksen eli valtioneuvoston rakenteesta ja toiminnasta vastaa vuonna 1922 säädetty laki. Valtioneuvostoon kuuluu yksi pääministeri ja 17 ministeriä. Valtioneuvostoon voi myös ajatella kuuluvan ministerien johtamat ministeriöt, pääministerin hallitsema valtioneuvoston kanslia ja oikeuskansleri virastoinensa. (Nousiainen, 1991, 228)

Ministeriöitä eli keskushallintovirastoja on yhteensä 12. Ministeriöt on jaettu niille kuuluvien alojen mukaan, esimerkiksi ulkoasiainministeriö ja oikeusministeriö. Ministeriöille valitaan kullekin yksi päällikkö, joku ministereistä. (Nousiainen, 1991, 229–230) Lisäksi valtioneuvostossa on valiokuntia. Suomessa pysyviä valiokuntia on kolme, ulkoasianvaliokunta, raha-asiainvaliokunta ja talouspoliittinen ministerivaliokunta. (Nousiainen, 1991, 236) Oikeuskansleri valvoo, että virkamiehet ja julkisissa viroissa olevat työntekijät noudattavat lakia sekä toimii ylimpänä syyttäjänä. (Nousiainen, 1991, 237)

Valtioneuvoston päätehtävä on suunnitella lakeja presidentin ja eduskunnan kanssa sekä lopulta toimeenpanna nuo lait. Presidentin tulee yleensä hyväksyä lait ennen kuin ne voidaan toimeenpanna. Valtioneuvosto on kuitenkin itsenäinen elin eli se voi käyttää valtaansa tietyissä asioissa ilman presidentin päätöstä. (Nousiainen, 1991, 230–232)

Suomessa on toiminut yksikamarinen eduskunta vuodesta 1906 lähtien. Verrattuna moniin muihin valtioihin, tätä voi pitää harvinaisena, koska monet Euroopan eduskuntalaitoksista ovat kaksikamarisia. Suomessa kansanedustajia on eduskunnassa 200. (Nousiainen, 1991, 158–159) Tietyn puolueen edustukseen eduskunnassa vaikuttaa yhteiskunnan eri alojen painottuminen eri aikoina. (Nousiainen, 1991, 173) Kuten hallituksessa, eduskunnassakin on eri ryhmittymiä ja osastoja. Ensimmäisenä voi mainita eduskuntaryhmät, joita puolueet yleensä muodostavat. Tärkeitä tekijöitä eduskunnassa ovat myös muun muassa puhemies ja valiokunnat. Puhemies vastaa

täysistuntojen järjestämisestä ja niiden johtamisesta. Valiokunnat on luotu eri alojen mukaan kuten hallinto, liikenne ja puolustus. Niiden tehtävä on valmistella asioita ja tehdä ehdotuksia koko eduskunnalle. (Nousiainen, 1991, 176–183)

Eduskunnan tärkein tehtävä on lainsäädäntö. Tämän vuoksi eduskuntia nimitetään usein legi­slatuureiksi. Suomessa eduskunnalla on myös monia muita tärkeitä tehtäviä: eduskunta tekee yleisiä ratkaisuja kansaa varten, se edustaa yhteiskunnan vaihtelevia aatteita, toimii kansakunnan julkisena keskustelufoorumina, ylläpitää kansalaisten poliittista aktiivisuutta sekä huolehtii, että hallitus pysyy toimintakykyisenä. (Nousiainen, 1991, 185)

Varsinkin nykyään on keskusteltu paljon presidentin asemasta hallituksen ja eduskunnan rinnalla. Presidentti ohjailee hallitusta, mutta kuten aiemmin mainitsin, hallitus voi myös itse päättää asioista. Samoin pääministerillä on nykyään suuri merkitys. Vaikka presidentti usein nähdään valtionpäämiehenä, hän ei voi roolissaan kuitenkaan säätää lakeja tai hallituksesta riippumatta toimeenpanna niitä. (Wiberg, 2006, 196–197)

Suomessa presidentillä on kuitenkin monia tärkeitä tehtäviä. Tärkeimmäksi voisi mainita ulkopolitiikan johtajuuden ja sotaväen ylipäällikkyyden. Presidentin vierailut ja esiintyminen kansainvälisesti vaikuttavat Suomen suhteeseen muihin valtioihin. Presidentti osallistuu lainsäädäntöön antamalla hallituksen esityksiä eduskunnan käsiteltäväksi, lopulta hänen täytyy myös vahvistaa ja allekirjoittaa eduskunnan hyväksymä laki, jotta se tulisi voimaan. Presidentti voi olla hyväksymättä lakia, mikä tarkoittaa, että hänellä on veto-oikeus. Presidentillä on oikeus hajottaa eduskunta eli lopettaa valitun eduskunnan toiminta. Lisäksi presidentillä on muutamia harvemmin esiin tulevia oikeuksia: presidentti voi joko lieventää annettuja rangaistuksia tai ar­mahtaa tuomitun kokonaan. Presidentti voi myös myöntää Suomen kansalaisuuden ulkomaalaiselle tai vastaavasti vapauttaa henkilön Suomen kansalaisuudesta. (Nousiainen, 1991, 214–219)

2.2. Yhdysvallat

Yhdysvaltain perustuslaki (*the United States Constitution*) on kirjoitettu vuonna 1787 ja se on säilynyt vähäisin muutoksin tähän päivään asti. Amerikkalaisille perustuslaki on hyvin tärkeä osa heidän historiaansa. He näkevät sen neljän perustajaisän luomana dokumenttina, johon koko Yhdysvaltain poliittinen kulttuuri perustuu. Neljää perustajaisää ei välttämättä ole olemassakaan, mutta perustuslaki tuli voimaan neljän suuren tekijän ansiosta: siirtomaakokemuksista, itsenäisyystaistelusta, konfедераatioartikloista (Yhdysvaltain perustuslaki ennen vuotta 1787) ja nykypäiväisistä poliittisista teorioista. (Monsma, 1969, 40–41)

Perustuslakia luotaessa erityisesti kaksi asiaa osoittautui hankaliksi. Näitä voisi myös kuvata tärkeimmiksi tekijöiksi Yhdysvaltain politiikassa. Ensimmäisenä kysymyksenä oli ratkaista, kuinka vahva keskushallinnon tulisi olla sekä miten sen valta pitäisi jakaa toimeenpanevien, lakiasäätävien ja oikeudellisten toimijoiden välillä. Tätä voi myös kutsua termillä vallan kolmijako-oppi (*checks and balances*). Keskushallintoa päätettiin rajoittaa laeilla, joita säädettiin ensin kymmenen. Tuo lakikokoelma kulkee Yhdysvalloissa nimellä *Bill of Rights*. (Monsma, 1969, 46–47)

Toiseksi haasteeksi nousivat hyvin erikokoiset ja erilaisia intressejä omaavat osavaltiot. Tämä ratkaistiin perustuslaissa sillä, että lainsäädäntöelimen (kongressin) alemman huoneen eli Yhdysvaltain edustajainhuoneen edustajien määrä perustuu kunkin osavaltion asukaslukuun. Ylemmässä huoneessa päädyttiin tasa-arvoon: senaatissa edustajia on sama määrä jokaisesta osavaltiosta. (Monsma, 1969, 49) Tätä kutsutaan perustuslailliseksi federalismiksi. Federalismi tarkoittaa valtiojärjestelmää, jossa yksittäisillä alueilla on suuri itsemääräämisvalta. (Monsma, 1969, 56) Yhdysvalloissa kuitenkin keskushallinnon ja osavaltioiden hallintojen lisäksi erilaiset poliisivoimat ovat mukana lainvalvonnassa. Siksi Monsma (1969, 56) kuvaa Amerikan federalismia yhteistoiminnalliseksi (*cooperative federalism*).

2.2.1. Poliittinen toiminta

Yhdysvalloissa on niin sanottu kaksipuoluejärjestelmä, puolueet ovat Yhdysvaltain demokraattinen ja republikaaninen puolue. Läpi Yhdysvaltojen historian puoluepolitiikka on keskittynyt lähinnä näiden kahden puolueen toimintaan. (Grant, 1979, 189)

Nämä ovat säilyneet tähän päivään asti, mikä johtuu muun muassa Yhdysvaltain äänestystavoista. Yhdysvalloissa lainsäädäntöelimen jäsenet ja presidentti valitaan enemmistövaaleilla, mikä ei anna pienemmille puolueille samankaltaista mahdollisuutta saada edustajia kuin mitä he saisivat suhteellisilla vaaleilla. Lisäksi suurin osa amerikkalaisista kannattaa enemmänkin Yhdysvaltain perustuslakia sekä politiikan ja talouden järjestelmien perusaatteita. (Grant, 1979, 195–196)

Yhdysvaltain demokraattinen puolue sai 1930-luvun Suuren laman (*the Great Depression*) jälkeen kannatusta alemmista yhteiskunnallisista ryhmistä. Puolue oli kiinnostunut köyhien, työttömien ja työläisten hyvinvoinnista. Lisäksi demokraatit saivat puolelleen maahanmuuttajia, etnisiä vähemmistöryhmiä, pienviljelijöitä, perinteisiä aatteita edustavan Etelän ja liberaaleja yliopistokoulutettuja. Vaikka monet näistä ryhmistä ovat päässeet elintason noustessa keskiluokkaan, he ovat pitäneet demokraattisen puolueen identiteettinsä. Demokraatit ovat usein puolustaneet valtion talouden sääntelyä ja valtion rahoitusta koulutukseen ja hyvinvointiin. He ovat usein edustaneet uudistusta ja muutoksia. (Grant, 1979, 197–198)

Republikaaninen puolue puolestaan edusti ja edustaa enemmän ylempiä luokkia, liikeyhteisöä, suuria maanviljelijöitä ja yliopistoista valmistuneita. Varsinkin 1980-luvulla republikaanit eivät saaneet kovaa suosiota imagonsa takia. Heidät nähtiin rikkaiden puolueena. Ronald Reagan sai kuitenkin muutettua republikaanien kuvaa enemmän rauhaa ja vaurautta edustavaksi puolueeksi. Poliitiikan kannalta republikaanit ovat demokraatteja paljon vähemmän valtion sääntelyn puolella sekä vastustavat talouteen sekaantumista ja liiketoiminnan säätämistä. (Grant, 1979, 197–198)

Yhdysvalloissa etujärjestöjen tai pikemminkin painostusryhmien toiminta on paljon merkittävämpää kuin Suomessa, vaikka ne ovat yhtä epävirallisia poliittisia instituutioita, eikä niitä esimerkiksi mainita Yhdysvaltain perustuslaissa. Tähän on monia syitä. Yhdysvallat on alueellisesti sekä väestöllisesti hyvin moninainen valtio, mikä johtuu suuresta maahan muuttaneiden määrästä. Tästä seuraa alueiden erilaiset intressit. Toisena isona tekijänä on Yhdysvaltain poliittinen kulttuuri. Amerikkalaiset kannustavat järjestöjen toimintaa, heidän mukaan yksityisillä ryhmillä on oikeus tulla kuulluksi niin kauan kuin toimitaan lain mukaan. Tärkeä syy painostusryhmien vahvalle toiminnalle löytyy Yhdysvaltain hallinnon rakenteesta. Vallanjako virallisten

instituutioiden välillä antaa monia kanavia painostusryhmien toiminnalle. Puolueiden yhtenäisyys kongressin jäsenten välillä on esimerkiksi Suomeen verrattuna paljon heikompaa. Tämä johtuu varmasti kaksipuoluejärjestelmästä, jossa puolueiden sisällä on paljon aatteellista hajontaa. Painostusryhmät voivat auttaa vaaliehdokkaiden kampanjoinnissa, joka puolestaan saa ehdokkaat äänestämään painostusryhmän intressien puolesta. (Grant, 1979, 164–166)

Yhdysvalloissa etujärjestöt käyttävät eri vaikutustapoja enemmän kuin Suomessa. Näitä ovat muun muassa vaalikampanjointi, lobbaus, oikeudenkäynteihin vaikuttaminen, ruohonjuuritason vaikuttaminen, mainostaminen, suhteet poliittisiin puolueisiin sekä väkivalta ja mellakointi. Yhdysvaltojen kohdalla erityisesti lobbaus on syytä mainita. Se tarkoittaa niin sanotusti ammattimaista suostuttelua. Lobbaajat ovat usein entisiä hallinnon virkamiehiä, joilla on hyvät suhteet päätöksentekijöihin. Painostusryhmät voivat palkata lobbaajia kokopäivätoihin Washingtoniin edustamaan ryhmän intressejä. Lobbaajien määrä on lisäksi kasvanut viime vuonna, mikä kertoo heidän tärkeästä asemastaan Yhdysvaltain politiikassa. (Grant, 1979, 171–177)

2.2.2. Tärkeimmät instituutiot

Lainsäädännöstä ja lakien toimeenpanemisesta vastaa Yhdysvalloissa Yhdysvaltain kongressi. Yhdysvaltain kongressi on kaksikamarinen. Kongressin alempi huone on nimeltään Yhdysvaltain edustajainhuone ja ylempi huone senaatti (vrt. luku 2.2.). Edustajainhuoneen jäsenet valitsee kansa kahden vuoden välein, senaatin puolestaan osavaltioiden hallinnot kuuden vuoden välein (Grant, 1979, 34–35). Molemmilla huoneilla on kuitenkin yhtä paljon valtaa lainsäädännössä. Huoneet voivat tehdä lakialoitteita ja molempien huoneiden on hyväksyttävä laki täsmälleen samassa muodossa ennen kuin se esitetään presidentille. Molemmat huoneet osallistuvat sotilallista toimintaa koskevaan päätöksentekoon ja valitsevat yhdessä varapresidentin. (Grant, 1979, 33–34)

Lainsäädäntö tapahtuu eri aloja edustavissa komiteoissa. Näiden komiteoiden puheenjohtajina on molemmista huoneista valittuja kongressin jäseniä. Puolueet päättävät puheenjohtajat sen mukaan, kuka on pisimpään ollut virassa. Se puolue, jolla on eniten paikkoja huoneessa saa valita kaikkien huoneen sisäisten komiteoiden puheen-

johtajat. Puheenjohtajat ovat vastuussa komiteoiden tapaamisista ja asialistoista. Komiteoiden lisäksi kongressin jäsenet työskentelevät alakomiteoiden puheenjohtajina, piiskureina (parlamentissa ryhmäkurin ylläpitäjä), puoluejohtajina sekä puolue- ja kampanjakomiteoissa. (Grant, 1979, 39–46)

Selventääkseni lainsäädäntöä ja kahden huoneen toimintaa esittelen lain etenemisen kongressissa. Lakialoitteen voi tehdä kongressin jäsen kummasta tahansa huoneesta. Tämän jälkeen ensin edustajainhuoneen on käsiteltävä ja hyväksyttävä aloite, sitten joku senaattoreista esittelee sen senaatissa ja laki siirtyy senaatin komiteoiden käsiteltäväksi ja hyväksyttäväksi. Lopulta laki esitetään Valkoiselle talolle eli presidentille, jolla on kolme vaihtoehtoa. Hän voi allekirjoittaa ja hyväksyä sen, antaa lain tulla voimaan kymmenen päivän kuluessa allekirjoittamatta sitä (tämä tarkoittaa, että presidentti ei täysin hyväksy lain sisältöä) tai hän voi käyttää veto-oikeuttaan ja olla hyväksymättä lakia. (Grant, 1979, 65–66)

Yhdysvalloissa presidentti nähdään usein voimakkaana hahmona politiikassa. Tämä johtuu siitä, että hän on ainoa Yhdysvaltain poliitikko, joka voi sanoa edustavansa koko maan intressejä. Todellisuudessa perustuslaki kuitenkin määrittelee suureksi osaksi Yhdysvaltain presidentin tehtävät. Siksi tärkeää onkin, että presidentti osaa hyödyntää perustuslakia oman roolinsa edun mukaisesti. (Grant, 1979, 76)

Kuten monissa muissakin valtioissa, Yhdysvaltain presidentti toimii valtion päämiehenä ja siten edustaa valtiotaan ulkomailla. Yhdysvalloissa presidentti on myös puolustusvoimien ylipäällikkö sekä puolueen ylin johtaja. Yksi tärkeimmistä tehtävistä Yhdysvaltain presidentillä on olla toimeenpanovallan päällikkö. Yhdysvaltain presidentti johtaa yhteensä 15 osastoa, joiden tarkoituksena on neuvoa häntä erilaisissa asioissa. Näitä osastoja ovat esimerkiksi valtionvarainministeriö, hänen neuvonantajansa (*Cabinet Secretaries*) sekä erilaiset neuvostot kuten kansallinen turvallisuusneuvosto ja talousasioissa ohjaava neuvosto. (Grant, 1979, 77–79)

2.3. Ranska

Ranskan poliittisessa järjestelmässä on joitakin samoja piirteitä kuin Suomen ja Yhdysvaltain politiikassa. Suomen tavoin Ranskassa on monipuoluejärjestelmä. Yhdysvaltain tavoin ranskalaiset ovat luoneet perustuslain, joka määrittää poliittista järjes-

telmää. Lisäksi politiikassa on Yhdysvaltojen tavoin vahva ajatus tasa-arvoisista ihmisoikeuksista ja politiikan paikallisuudesta. (Safran, 2009, 1–3)

Ranskan poliittinen järjestelmä alkoi varsinaisesti kehittyä Ranskan suuren vallankumouksen jälkeen 1789. Ranskassa on ollut vallalla monenlaisia järjestelmiä, monarkioita, imperiumeja ja viisi tasavaltaa. Jokainen tasavalta on tuonut Ranskan politiikkaan piirteitä, jotka ovat lopulta jääneet voimaan ja muodostavat nykypäivän järjestelmän. (Colomer, 1996, 99; Safran, 2009, 3)

Ensimmäisen kerran Ranskasta tuli tasavalta vallankumouksen jälkeen vuonna 1792. Tasavalta kesti seitsemän vuotta, jonka aikana otettiin käyttöön kansansuvereniteetti, joka tarkoittaa kansan mahdollisuutta valita hallitsijansa. Lisäksi vähennettiin katolisen kirkon valtaa. Toinen tasavalta alkoi 1848 ja kesti neljä vuotta. Se toi tullessaan yleisen äänioikeuden miehille ja kansanäänestyksen presidentinvaaleihin. Kolmannen tasavallan aika oli 1875–1940. Tällöin kirkko erotettiin valtiosta ja lakeja toimeenpanevan instituution valtaa heikennettiin, mikä antoi parlamentille vahvemman aseman. (Safran, 2009, 3)

Toisen maailmansodan jälkeen Ranskassa alkoi neljäs tasavalta. Kahden kansanäänestyksen myötä päädyttiin kaksikamariseen lainsäädäntöelimeen. Päätöksistä luotiin perustuslaki. (Safran, 2009, 8) Vuonna 1958 Charles de Gaulle valittiin pääministeriksi ja hän uudisti perustuslakia, josta lopulta syntyi viidennen tasavallan perustuslaki. Perustuslaissa on paljon piirteitä edellisten tasavaltojen perustuslaeista. (Safran, 2009, 10) Suurimmat uudistukset viidennen tasavallan perustuslakiin olivat vahva toimeenpanoelin sekä kansanäänestys perustuslain vahvistamisessa. Lisäksi viidennen tasavallan perustuslakiin tuli monia merkittäviä yksityiskohtia kuten presidentin vastuu tarkkailla ja tulkita perustuslakia, poliittisten puolueiden määrittely, lainsäädännön vallan jako toimeenpanoelimen, lainsäädäntöelimen ja kansan välillä, pääministerin velvollisuus palvella sekä parlamenttia että presidenttiä ja viimeisenä presidentin mahdollisuus toimia itsevaltaisesti, mikäli perustuslaissa määritellyt institootit eivät toimi normaalisti. (Safran, 2009, 12–14)

2.3.1. Poliittinen toiminta

Ranskan puoluejärjestelmä alkoi siis kehittyä Suuren vallankumouksen jälkeen. Jotkut puolueet ovat jopa tuolta ajalta, osa muodostui kolmannen ja neljännen tasavallan aikana, osa aivan lähiaikoina. (Safran, 2009, 83) Ranskassa on Suomen tavoin monipuoluejärjestelmä (ks. luku 2.3.). Suomesta poikkeavasti merkittäviä puolueita on kuitenkin enemmän, mistä johtuen monet ovat luoneet koalitioita päästäkseen parlamenttiin. Toisaalta Ranskan puolueet ovat jakautuneet lähes amerikkalaisen kaksisuuntaisen puoluejärjestelmän kaltaisesti vasemmistoon ja oikeistoon. Tähän Cole (1998, 142) antaa teoksessaan syiksi viidennen tasavallan järjestelmän poliittisen, perustuslaillisen ja institutionaalisen muodon, de Gaullen vaikutuksen, luokkapoliittikan ja kaksivaiheisen vaalijärjestelmän. Ranskassa vasemmiston ja oikeiston väliin voi kuitenkin lisätä keskustan. (Safran, 2009, 84)

Poliittiseen vasemmistoon kuuluvat sosialistit ja kommunistit. Sosialistisiin puolueisiin kuuluu Sosialistinen puolue *Parti socialiste* (PS), joka on saanut alkunsa työväen luokan etuja puolustavasta *Section française de l'internationale ouvrière* (SFIO) -puolueesta. Sosialistisia puolueita ovat myös *Mouvement républicain et citoyen* (MRC) ja *Parti radical de gauche* (PRG). Kommunistisiin puolueisiin kuuluu ainoastaan Ranskan kommunistinen puolue *Parti communiste français* (PCF). Vasemmistoa yhdistää demokraattinen sosialismi sekä nationalismi. (www.doc14; Safran, 2009, 84–85)

Keskustapuolueet ajavat Ranskassa enemmän keskiluokan kuin työväenluokan etuja, ehkä jopa hieman ylemmän keskiluokan etuja (*petite bourgeoisie*). (Safran, 2009, 92) Safranin (2009, 93) mukaan keskustapuolueita voi pitää tasapainottajina koalitioiden keskellä. Keskustapuolueet kuitenkin suuntautuvat osa vasemmalle ja osa oikealle, siksi myös äänestäjät hajaantuvat laajalle (Colomer, 1996, 111). Keskustapuolueita ovat *Nouveau centre* (NC) ja *Mouvement Démocrate* (MoDem). Keskustaan kuuluu myös radikaalinen puolue *Parti radical* sekä ympäristöasioita edustava vihreät *Les Verts* (LV). (Safran, 2009, 88, 93)

Poliittinen oikeisto on saanut Ranskassa alkunsa Charles de Gaullen nimen mukaisesti gaullismista. De Gaullen tullessa pääministeriksi 1958, gaullistisesta puolueesta

tuli *Union pour la nouvelle République* (UNR) ja vuonna 2002 *Union pour un mouvement populaire* (UMP). (Safran, 2009, 91–92) Oikeistolaisiin puolueisiin kuuluvat myös *Mouvement pour la France* (MPF) ja *Front national* (FN). (Safran, 2009, 88) FN-puolueella on äärioikeistolaiset taustat, se edustaa hyvin uskonnollisia ja isänmaallisia arvoja. (Safran, 2009, 102) Muutenkin oikeisto puolustaa nationalismia. (Safran, 2009, 91)

Safranin (2009, 167) mukaan etujärjestöillä etenkin ammattiliitoilla on merkittävä rooli Ranskassa. Nykypäivänä maassa on kymmeniä tuhansia yhdistyksiä esimerkiksi kauppaliittoja, liikeorganisaatioita ja opiskelijaryhmiä. Lisäksi järjestöjen koko vaihtelee järjestetyistä ammatillisista ryhmistä paikallisiin seuroihin. Järjestöillä on tärkeä osa poliittisten asenteiden, lakien muodostamisen ja tasavallan instituutioiden muokkaamisessa. Ranskassa kuten Yhdysvalloissakin etujärjestöt vaikuttavat paljon poliittiseen päätöksentekoon ja toimintaan. Etujärjestöjä en tässä erittele, ne ovat kuten Suomessa ja Yhdysvalloissa samalla tavoin muun muassa eri aloja edustavia. (Safran, 2009, 167)

2.3.2. Tärkeimmät instituutiot

Ranskan tärkeimpiin instituutioihin kuuluu parlamentti. Parlamentilla on ollut Ranskan politiikassa ennen viidennettä tasavaltaa suuri rooli. Safranin (2009, 247) mukaan parlamentilla oli pitkään lainsäädäntövallan monopoli. Parlamentti valitsi tasavallan presidentin, pääministerin ja kabinetit sekä hallitsi toimeenpanovaltaa. Viidennestä tasavallasta lähtien parlamentin asema on ollut edelleen vahva, siltä kuitenkin edellytetään parempaa yhteistyötä toimeenpanovallan kanssa. (Safran, 2009, 247–248)

Ranskan nykyinen parlamentti on Yhdysvaltain tapaan kaksikamarinen. Alempi huone on nimeltään kansalliskokous (*Assemblée nationale*), johon valitaan 577 edustajaa yleisillä vaaleilla viiden vuoden kausiksi. Ylempää huonetta kutsutaan senaatiksi (*le Sénat*), johon valitaan edustajat kuuden vuoden kausiksi. Toisin kuin kansalliskokouksen jäsenet, kansanedustajista ja paikallispoliitikoista muodostettu valitsijakunta äänestää senaattorit virkaansa. (Safran, 2009, 250)

Molempia huoneita johtaa puhemies, jonka huoneiden jäsenet valitsevat itselleen. Puhemiestä auttaa niin sanottu ohjaava komitea, jota kutsutaan puheenjohtajakoukukseksi (*la conférence des présidents*). Parlamentin huoneiden hallinnosta on vastuussa puhemiehestä, kuudesta varapuhemiehestä, kahdestatoista sihteeristä ja kolmesta virkamiehestä (*questeur*) muodostetut kansliat (*bureau*). Lisäksi parlamentin toimintaa auttaa noin 2000 hallinnollista virkailijaa. Ranskassa lait etenevät huoneesta toiseen kuten Yhdysvalloissa (vrt. luku 2.2.2.), ennen presidentin hyväksyntää tarvitaan kuitenkin myös pääministerin hyväksyntä. (Safran, 2009, 250–251)

Ranskan presidentin valta perustuu pitkälti siihen, että hän on riippumaton muista poliittisista instituutioista. Presidentin valtakausi Ranskassa on viisi vuotta, mutta valtakausien määrää ei ole rajattu toisin kuin Suomessa ja Yhdysvalloissa, joissa presidenttinä voi olla kaksi kertaa neljä vuotta. Ranskan presidentin tehtävässä on kuitenkin piirteitä sekä Suomen että Yhdysvaltain järjestelmistä. Suomen kaltaisesti Ranskan presidentti valitaan yleisillä vaaleilla, toisaalta parlamentti ei rajaa presidentin valtaa kuten ei Yhdysvaltain presidentinkään. (Safran, 2009, 199–200)

Presidentin tehtäviin kuuluu pääministerin valinta, parlamentin toiminnan ohjaaminen ja kansanäänestyksistä päättäminen. Kuten monet presidentit, myös Ranskan presidentti on valtion päämies, joka takaa valtion itsenäisyyden ja edustaa valtiota kansainvälisesti. Presidentin tulee allekirjoittaa kaikki lait, jotta ne hyväksytään (ks. luku 2.3.2.). Ranskassa presidentillä ei ole Yhdysvaltain tavoin veto-oikeutta, mutta hän voi pyytää parlamenttia harkitsemaan lakeja uudelleen. (Safran, 2009, 200–202)

3. Audiovisuaalinen kääntäminen

Tässä osiossa selvitän, mitä tarkoittaa audiovisuaalinen kääntäminen ja minkälaisia haasteita esimerkiksi tekniikka tuo kääntämiselle. Pedersen (2011, 3) jakaa audiovisuaalisen kääntämisen kolmeen lajiin: dubbaus, voice-over ja tekstittäminen. Dubbaus tarkoittaa sitä, että lähdekielen ääniraita korvataan kohdekielen puheella. Tämä tapa on ollut suosittua varsinkin Keski-Euroopan ja Välimeren maiden televisio-ohjelmissa ja elokuvissa. Voice-over puolestaan tarkoittaa puhetta, joka on usein yhden henkilön ääniraita alkuperäisen äänen päällä. Voice-over käännöksessä alkuperäinen puhe kuuluu hiljaisena taustalla. Pedersen (2011, 4) mainitsee voice-overia käytettävän usein Itä-Euroopan maissa. Tekstittämisessä luodaan käännös kirjallisesa muodossa liikkuvan kuvan päälle, jolloin alkuperäinen ääniraita säilyy. Tätä tapaa käytetään usein Pohjoismaissa. Pedersen (2011, 4) sanoo kuitenkin myös, että maiden mukaista jakoa ei voi pitää näin yksinkertaisena, kaikkia näitä tapoja voidaan käyttää varsinkin maissa, joissa ei puhuta englantia. Englanti on käytetyin lähdekieli, josta käännetään audiovisuaalisesti. (Pedersen, 2011, 3-5)

Koska tämä tutkimus käsittelee lähinnä tekstitystä, selvitän sitä hieman tarkemmin. Tekstitys ei ole välttämätöntä tarinan kerronnan kannalta, mutta se auttaa katsojia ymmärtämään tarinan paremmin. Ihmiset ajattelevat usein, että tekstitykset ovat aina kaksi riviä tekstiä televisioruudun alalaidassa. Tekstitykset voivat kuitenkin olla missä tahansa osassa ruutua ja kuinka monella rivillä tahansa. Usein tekstityksiä siirretään sen mukaan, mitä ruudulla näkyy. Jos esimerkiksi alareunassa näkyy jotakin tärkeää ohjelmaan liittyen, tekstit voidaan siirtää ruudun yläreunaan. Kaikki tekstitys ei myöskään ole käännöstä alkuperäistekstistä, tekstityksillä tuodaan esiin paljon muuta verbaalista ja non-verbaalista viestintää. (Pedersen, 2011, 8-9)

Pedersen (2011, 9) mainitsee Gottliebin (Gottlieb, 2001) luettelemat piirteet, jotka erottavat tekstityksen muista käännöksistä. Ensinnä tekstitystä verrataan simultaanitulkkaukseen. Jälkimmäiseen verrattuna tekstitys on käännetty jo ennen ohjelman esittämistä. Tätä erottelua Pedersen (2011, 9) kuitenkin kritisoi mainitsemalla samanaikaistekstitykset. Toisena piirteenä on tekstityksen kirjallinen muoto verrattuna muihin audiovisuaalisen kääntämisen tapoihin kuten dubbaus tai voice-over. Tekstityksen tehtävä on myös tuoda katsojalle lisää tietoa ohjelmasta. Kuten jo mainitsin,

tekstititys ei ole tästä syystä vain alkuperäisen puheen käännös. Tekstitystä usein kritisoidaan etenkin, jos katsoja ymmärtää lähdekieltä. Tekstitys on käännös, joka on vain tietyn ajan nähtävillä ruudussa. (Pedersen, 2011, 9-10)

3.1. Dubbaus vs. tekstitys

Edellisessä osiossa selvitin, mitä on audiovisuaalinen kääntäminen sekä tarkemmin, mitä tarkoittavat dubbaus ja tekstittäminen. On kuitenkin tärkeää pohtia näitä kahta erikseen, sillä varsinkin Ranskassa on perinteisesti käytetty ennemminkin dubbausta televisio-ohjelmien kääntämisessä. Suomessa puolestaan on pitkä perinne tekstitysten teossa. (Pedersen, 2011, 4) Ivarssonilla (1992, 15) on itseasiassa otsikkoni mukainen luku teoksessaan. Hän mainitsee, että äänen tullessa elokuvaan vuonna 1927, tarvittiin uusia keinoja näyttelijöiden puheen kääntämiseksi eri kielille. Siihen asti oli käytetty mykkäfilmeissä ainoastaan tapahtumien väliin kuvattuja välitekstejä, jotka saattoivat kuvata tarinan etenemistä (Ivarsson 1992, 15).

Äänen tullessa elokuvaan keksittiin ensimmäisenä dubbaus. Eurooppaan perustettiin studioita, joihin amerikkalaiset elokuvatuotantoyhtiöt palkkasivat vakituisia näyttelijöitä eri maista nauhoittamaan oman maansa kieliversioita alkuperäisen puhutun äänen päälle. Tämä ei varsinkaan tuolloin 1920–30-luvuilla haitannut katsojia, koska äänen kuuleminen elokuvissa oli uutta ja merkittävää. Heti alusta alkaen pyrittiin saamaan näyttelijöiden nauhoittama erikielinen puhe alkuperäisen liikkuvan kuvan päälle mahdollisimman tarkkaan samanaikaiseksi, jotta katsoja ei huomaisi elokuvan hahmojen oikeastaan liikuttavan suuta eri lailla. Tässä avuksi tuli myös itse käännös, joka yritettiin tehdä äänteellisesti lähelle alkuperäistekstiä. Tällöin elokuvan oikeiden näyttelijöiden suut liikkusivat lähes samoin kuin nauhoituksessa kuultava puhe. (Ivarsson, 1992, 15–16)

Lopulta kuitenkin huomattiin, että dubbaus oli melko kallis ja monimutkainen prosessi. Lisäksi keksittiin, että kohtauksien välissä olevat tekstit voitaisiin siirtää kuvan päälle, jolloin tekstitykset saivat alkunsa. Mielenkiintoista kyllä, Ivarsson (1992, 16) mainitsee, että tekstittäminen olisi dubbaukseen verrattuna jopa kymmenyksen halvempaa. Piti tämä nykyään paikkansa tai ei, tekstittämisestä tuli nopeasti suosittu tapa varsinkin pienemmillä kielialueilla, esimerkiksi Suomessa. (Ivarsson, 1992, 16)

Ivarsson (1992, 17–19) kuvaa dubbauksen ja tekstittämisen hyviä ja huonoja puolia seuraavasti. Dubbausta puolustaa Ivarssonin (1992, 17) mukaan se, että nauhoitettu puhe ei häiritse itse kuvan estetiikkaa millään tavalla. Lisäksi mikäli dubbaus on tehty tarpeeksi hyvin, katsoja ei huomaa, että puhuttu kieli ei ole sama, jota elokuvan näyttelijät puhuvat. Dubbaus antaisi myös mahdollisuuden huonosti lukeville tai jopa lukutaidottomille katsoa elokuvaa. Tekstityksen valitsemista puoltaa puolestaan se, että katsojat voivat kuulla näyttelijöiden paljon harjoiteltuja repliikkejä ja yhdistää heidän puheensa ilmeisiin, eleisiin ja liikkeeseen, jolloin lopputulos on selvempi ja katsoja saa usein enemmän informaatiota tapahtumista. Kielen oppimisen kannalta tekstitykset ovat myös yllättävänkin tehokkaita. Ivarsson (1992, 18) kuitenkin kritisoi tekstityksiä, koska hänen mukaan ne häiritsevät kuvaa, vetävät katsojan huomion pois itse elokuvasta, käännös ei kata kaikkea, mitä elokuvan näyttelijät sanovat, eivätkä kieltä osaavat katsojat ole välttämättä täysin samaa mieltä käännöksestä kuin kääntäjä itse. (Ivarsson, 1992, 17–19)

Äskeisen perusteella voisi saada kuvan, että Ivarsson olisi enemmän dubbauksen kuin tekstittämisen puolella. Hänen mukaan kyse on kuitenkin tottumuksesta. Ne, jotka ovat tottuneet tekstityksiin, tuskin huomaavat lukevansa niitä. (Ivarsson, 1992, 20) Lisäksi hänen mukaan tekstittäminen olisi hänen teoksensa kirjoitusaikana vuonna 1992 ollut kovassa nousussa. Tämä johtui osittain tekstittämisen edullisuudesta. (Ivarsson, 1992, 20–22)

Nykyään, siis vuonna 2016, edellä mainitut Ivarssonin listaamat tekstityksen ja dubbauksen vahvuudet sekä heikkoudet pitävät suureksi osaksi edelleen paikkansa. Toisaalta teknologian kehitys, Internet sekä tiedon saamisen ja jakamisen helppous ovat parantaneet huomattavasti nimenomaan tekstitysten tekemistä. Nykyään televisio-ohjelmia ja elokuvia voi katsoa suoraan Internetissä, mikä lisää niiden näyttämistä alkuperäiskielellä. Tämä johtuu siitä, että ohjelmat ja elokuvat halutaan mahdollisimman nopeasti kaikkialle maailmaan, jolloin niitä ei ehditä dubbaamaan. Lisäksi hienoiseksi trendiksi on noussut elokuvien alkuperäisversioiden puolustaminen. Katsojat haluavat nähdä suosikinäyttelijöidensä puhuvan omaa kieltään.

3.2. Tekstityksen haasteet

Mainitsemani tekstityksen piirteet aiheuttavat kääntämisprosessille monenlaisia haasteita. Koska tekstityskin on käänös, sen tulisi mahdollisimman hyvin välittää alkuperäistekstin sanoma, tyyli ja tunnelma. Tämä on usein hyvin hankalaa, koska tekstin tulee mahtua yleensä enimmillään kahdelle riville. Jotta sitä ymmärtäisi, sen tulee olla näkyvillä samaan aikaan ohjelman puhujien kanssa ja tarpeeksi kauan, jotta katsoja ehtii lukea sen. Pituudella ja ajalla on hyvin tarkat rajat, tekstin pituus saa usein olla vain noin 30 merkin verran, ajallisesti sitä näytetään ruudussa vain 4-5 sekuntia. Näiden teknisten rajoitusten vuoksi kaikki lähdetekstissä oleva puhe ei mahdu käännökseen eli tekstityksiin. Tämän vuoksi tekstityksiin on otettava vain oleellinen, minkä vuoksi asiayhteys ja kaikki aiemmin ohjelmassa nähty vaikuttaa lopulliseen käännökseen. (Oittinen & Mäkinen, 2004, 133)

Lähdekielistä tekstiä eli puhetta joutuu edellä mainitsemani perusteella tiivistämään, mikä vaikuttaa siihen, että usein esimerkiksi henkilöiden ja paikkojen nimet jäävät ohjelman edetessä pois tekstityksistä. Ne ovat jo tuttuja katsojalle. Tärkeää on myös valikoida käännöksen tyyli puhujien tyylin mukaan, toisaalta kirjoitettuna sanavalinnat vaikuttavat paljon siihen, mikä puheessa korostuu. Oittinen ja Mäkinen (2004, 135) antavat teoksessaan esimerkkinä kirosojen kääntämisen. Tekstitykset tulisi helppolukuisuuden edistämiseksi jakaa sopiviksi kokonaisuuksiksi kuten lauseiksi tai virkkeiksi. Tämä voi aiheuttaa suuriakin haasteita, esimerkiksi käännettäessä vieras-kielisiä pitkiä termejä ymmärrettävästi kohdekielelle. Tässä vastaan tulevatkin jo kääntäjän valinnat tai paremminkin käännösstrategiat. (Oittinen & Mäkinen, 2004, 134)

4. Käännösstrategiat

Seuraavaksi esittelen neljän eri teoreetikon laatimia käännösstrategioita ja aloitan esittelemällä Pedersenin ja Ivarssonin luokitukset, jotka liittyvät kaikkein tiiviimin juuri tekstitykseen.

4.1. Jan Pedersen

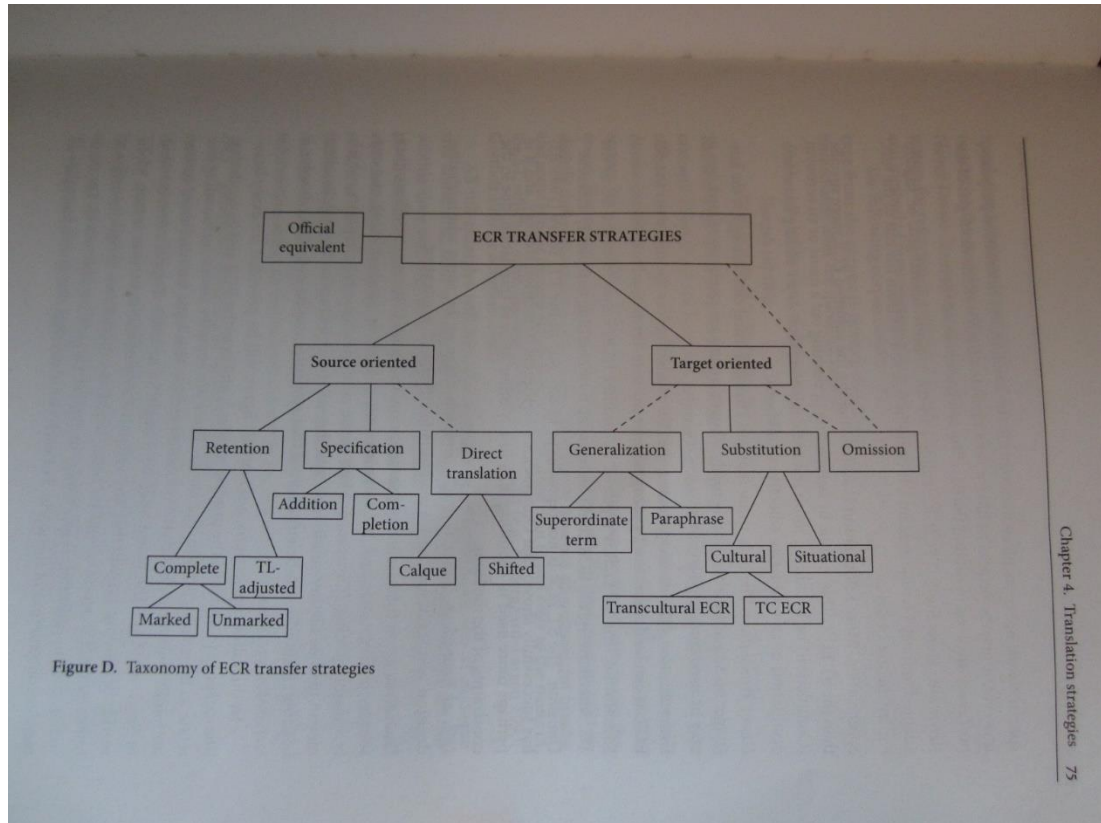
Käännösstrategiat tarkoittavat nimensä mukaisesti erilaisia tapoja kääntää tekstiä. Osa käännösstrategioista kuvaa itse käännösprosessia, osa lopputulosta. Pedersen (2011, 69) pohtii teoksessaan hieman myös käännösstrategia termin käyttöä, joka voi hänen mielestään olla osittain harhaanjohtava. Ensinnäkään kaikki kohdekielisten tekstien luominen ei vaadi kääntämistä, toiseksi strategioille on ehdotettu monia muitakin termejä kuten taktiikat, metodit, tekniikka ja ratkaisutyypit. Käännösstrategioilla voisi Pedersenin (2011, 69) mukaan tarkoittaa päätöksiä esimerkiksi kokotekstin kääntämisestä kohdemaalalle sopivaksi tai tekstin pitämistä lähempänä alkuperäistä kieltä. Käytetystä termistä huolimatta, käännösstrategiat nousevat merkittäviksi silloin, kun tekstissä on jokin käännösongelma. (Pedersen, 2011, 70)

Käännösstrategiat luokitellaan usein hierarkkisiksi rakennelmiksi, jotka kuvaavat strategioiden suhdetta toisiinsa sekä tutkimusaineistosta löytyneitä strategioita. Luokitteluissa käytetään monesti apuna lähdekieli-kohdekieli-ulottuvuutta eli onko lopullinen teksti lähempänä lähdekieltä vai kohdekieltä käytetyn strategian myötä. Luokitteluja ovat tehneet monet käännöstutkijat: osa on tehnyt hyvin yleisen tason luokittelun käännösstrategioista kuten Nida (1964), osa taas rajannut strategioita esimerkiksi nimenomaan tekstittämiselle sopiviksi tai ottaneet mukaan median luomat rajoitteet kuten Malone (1988) (Chesterman, 1997, 92–93). Strategiat voidaan luokitella yksityiskohtaisesti tai laaja-alaisemmin, jolloin strategia voi kuvata montaa prosessia. Toisaalta strategioita voi yhdistää ja luokitella samaan kategoriaan. (Pedersen, 2011, 71–74)

Kuten jo mainitsin, strategiat voidaan luokitella hierarkkisesti, mikä tarkoittaa sitä, että tietyllä käännösstrategialla voi olla alakategorioita, esimerkiksi kohdesuuntautuneessa käännöksessä strategiana voi olla termin korvaaminen ja alastrategioina kult-

tuurin vuoksi korvaaminen tai tilanteen vuoksi korvaaminen. Esittelen seuraavaksi Pedersenin (2011, 75) tekemän luokittelun.

Kuvio 1 Pedersenin luokittelu käänösstrategioista. (Pedersen, 2011, 75)

Kuten mainitsin edellä, Kuviossa 1 näkyy Pedersenin (2011, 75) luokittelu käänösstrategioista. Hän erottelee lähde- ja kohdesuuntautuneet strategiat toisistaan. Pedersenin (2011, 76) mielestä virallinen vastine kuuluu erilleen, koska se ei oikeastaan ole strategia. Päästrategiat ovat hänen luokittelussaan alkuperäistekstin säilyttäminen, tarkentaminen, suora käänös, yleistäminen, korvaus ja poisto. Näiden kaikkien alle voi hänen mukaan eritellä lisää strategioita samoin kuin näiden alakategorioiden alle ja niin edelleen. (Pedersen, 2011, 76)

Lisäksi hän on erotellut toistensa alapuolella olevia strategioita erilaisin viivojen, kuten kuviossa käy ilmi, viivoja on kahdenlaisia: yhtenäinen viiva ja katkoviiva. Näillä kahdella tavalla hän selvittää kuinka vahva strategioiden suhde on toisiinsa. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi poisto strategiana ei välttämättä ole suoraan kohdesuuntautuneen strategialuokan alla vaan voi hänen mukaan olla ehkä oma strategialuokkansa kokonaan. (Pedersen, 2011, 76)

4.2. Jan Ivarsson

Ivarsson (1992, 90) selvittää teoksessaan *Subtitling for the media* vain muutaman käännösstrategian. Hän kutsuu käännösstrategioita käännetyn tekstin editoimiseksi. Ensimmäisenä hän mainitsee tekstin tiivistämisen. Tekstitysten tekemisessä tämä tarkoittaa olennaisen valitsemista alkuperäisestä puheesta ja sen kääntämistä teksteihin. Kääntäjän täytyy siten tulkita alkuperäisen tekstin sanoma, tähän vaikuttaa kääntäjän älykkyys tieto, taito ja kääntäjän kunnianhimo. Ivarssonin (1992, 91) mukaan tiivistämisstrategialle ei voi antaa kunnan ohjeita, koska kääntäjän valinnoilla on niin suuri vaikutus lopputulokseen. (Ivarsson, 1992, 90–91)

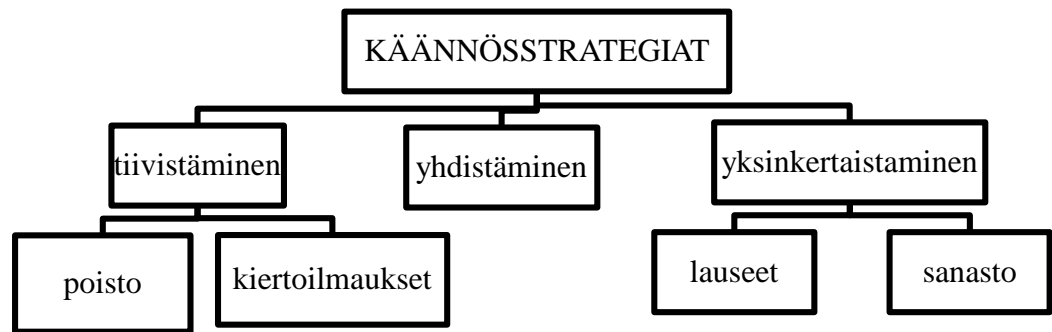
Tiivistämisen alakategorioiksi Ivarsson (1992, 91) lukee poiston ja kiertoilmaukset. Ivarssonin (1992, 92) mukaan alkuperäistekstin osittainen poistaminen on parempi strategia kuin asioiden selittäminen muilla tavoin. Poistaminen olisi helpompaa kääntäjälle, eikä ärsyttäisi katsojaa, joka ymmärtää alkuperäistekstiä. Tässä Ivarsson (1992, 92) paljastaa olevansa hyvin lähdetekstisuuntautunut, eikä ota huomioon sitä, että varsinkin erikoisalan terminologiaa katsoja ei välttämättä ymmärrä, vaikka ymmärtäisi alkuperäistekstin sanoman omalla kielellään. Hän mainitsee kyllä, että joskus kiertoilmaukset ovat välttämättömiä, koska aina ei voi jättää kääntämättä jotakin ilman, että tarinan kerronta tai tyyli häiriytyisi. Silloin hänen mukaan parempi kuin tekstin poistaminen on sen kääntäminen muilla tavoin. (Ivarsson, 1992, 92)

Neljäs strategia Ivarssonilla (1992, 93) on lyhyiden dialogien yhdistäminen. Tämä tarkoittaa sitä, että saman henkilön lausahdukset tai kysymykset yhdistetään yhteen tekstitykseen verrattuna moneen erilliseen. Tässä melkoisena apuna täytyy olla tarinan hahmojen ilmeet ja eleet, jotta katsoja ymmärtää, kuka nämä lausahdukset sanoo ja kuka vastaa niihin. (Ivarsson, 1992, 93)

Lopuksi Ivarsson (1992, 94–95) esittelee kaksi melko samanlaista käännösstrategiaa. Nämä ovat lauseiden yksinkertaistaminen sekä sanaston yksinkertaistaminen. Jos näitä strategioita ajattelisi hierarkkisesti, strategiana voisi myös olla yksinkertaistaminen ja alakategorioina lausetaso ja sanastotaso. Joka tapauksessa ideana on, että monimutkaiset lauseet alkuperäistekstistä yksinkertaistetaan lyhyiksi ja selkeiksi sanomiksi. Samalla tavalla helpomman sanaston valitseminen auttaa katsojaa luke-

maan tekstityksen nopeammin ja pysymään mukana tarinan virrassa. Lisäksi kääntäjän pitää tehdä tekstityksistä sellaiset, että jokainen katsoja ymmärtää niitä. Tässä haasteeksi tulee alkuperäistekstin tyyli, jota ei saisi liikaa rikkoa. (Ivarsson, 1992, 95)

Mikäli Jan Ivarssonin mainitsemista strategioista tekisi samanlaisen kaavion kuin Pedersenin, se voisi näyttää tältä:

4.3. Andrew Chesterman

Chesterman (1997, 89) kuvailee käännösstrategioita tekstin manipulaationa, koska strategioita voi hänen mukaan tutkia vertailemalla käännöstä alkuperäistekstiin. Lisäksi strategioilla on aina jokin päämäärä: luoda mahdollisimman hyvä käännös. Kuten Pedersenkin (2011) Chesterman (1997, 89) pitää käännösstrategian käyttämisen lähtökohtana jotakin käännösongelmaa. Chestermanin (1997, 90) mukaan käännösstrategioita on kahdentasoisia: yleinen eli globaali taso eli miten kääntää tietynlaista tekstiä ja tarkempi eli lokaalinen taso eli miten kääntää tekstin tiettyjä kohtia. Tämän lisäksi Chesterman (1997, 92) jaottelee käännösstrategiat ymmärtämiseen ja tuottamiseen liittyviin strategioihin. Tällä jaolla hän tarkoittaa sitä, miten kääntäjä analysoi eli ymmärtää lähdetekstin ja toisaalta taas miten hän tuottaa sopivaa kohdetekstiä.

Chestermanin (1997, 92) luokittelu pohjautuu lokaaliin tasoon eli alkuperäistekstin tiettyjen kohtien käännösongelmiin sekä kääntäjän tuottamaan kohdetekstiin liittyviin käännösstrategioihin. Chestermanin (1997, 93) kolme tärkeintä strategiaryhmää ovat: lausetasoon, semantiikkaan ja käytäntöön liittyvät strategiat. Hänen mukaan nämä

strategiat ovat kuitenkin monesti päällekkäisiä ja niitä voi hajottaa moniin tarkempiin alakategorioihin (Chesterman, 1997, 93)

Ensimmäiseen strategiaryhmään kuuluvat lauseopilliset strategiat. Näihin kuuluu kirjaimellinen käännös, lainaaminen, sanaluokan muuttaminen, kieliyksikön muuttaminen, fraasin rakenteen muuttaminen, lausekkeen rakenteen muuttaminen, lauseen rakenteen muuttaminen, yhtenäisyyden muuttaminen, kielellisen tason muuttaminen ja retoriikan muuttaminen. Kirjaimellisella eli sananasaisella käännöksellä Chesterman (1997, 94) tarkoittaa suoraa käännöstä, käännettävä lause tai termi pysyy kohdekielessä samana kuin alkuperäistekstissä. Lainaaminen puolestaan on termin pitäminen täsmälleen samana kuin alkuperäistekstissä. Lainamisessa alkuperäistekstiä ei muuteta eikä käännetä. Näiden kahden jälkeen Chesterman (1997, 95–100) luettelee monta kielellisen yksikön muuttamiseen liittyvää strategiaa. Näistä selvennän vain yhtenäisyyden ja kielellisen tason, joista ei ehkä heti käy ilmi, mitä ne tarkoittavat. Yhtenäisyyden muuttamisella Chesterman (1997, 98) tarkoittaa tekstin sisäisten viittausten muuttamista käännökseen. Käännöksessä voidaan muun muassa selventää alkuperäistekstin viittaukset korvaamalla pronominit henkilöiden tai asioiden nimillä, jolloin katsojan on helpompi käsittää, kenestä tai mistä puhutaan. Kielellisen tason muuttaminen tarkoittaa sitä, että kääntäjä voi esimerkiksi muuttaa kohdetekstin into-naatiota (Chesterman, 1997, 99)

Semanttiseen strategiaryhmään kuuluvat synonyymit, antonyymit (eli merkitykseltään vastakkaiset sanat), hyponyymit (tietyn käsitteen alakäsitteet), vastakohtat, abstraktien käsitteiden muuttaminen, jaottelun muuttaminen, painotuksen muuttaminen, kiertoilmaukset, kielikuvien muuttaminen ja muut semanttiset muutokset (Chesterman, 1997, 101). Semanttisilla strategioilla on kaikilla sama tehtävä: niillä voi muuntaa alkuperäistekstin ilmaisujen merkitystä. Kohdetekstiä ajatellen, kääntäjän pitää kuitenkin olla tarkkana, ettei alkuperäistekstin sanoma muutu.

Viimeisenä ryhmänä Chesterman (1997, 107) esittelee pragmaattiset tekijät. Tämä on kaikista kohdekielisuuntautunein ryhmä, koska tähän ryhmään kuuluvat strategiat liittyvät tietoon, jonka kääntäjä valitsee kohdetekstiin. Seuraavat strategiat voivat muuttaa alkuperäistekstin sanomaa. Chesterman (1997, 107) mainitsee kääntäjän valinnat yleisellä, laajemmalla tasolla liittyen koko alkuperäistekstin kääntämiseen.

(Chesterman, 1997, 107) Tällaisia strategioita ovat: kulttuurin suodattaminen, tulkinnan muuttaminen, tiedon muuttaminen, ihmissuhteiden muuttaminen, puheen tyylin muuttaminen, tiedonannon muuttaminen (esimerkiksi kappaleiden yhdistäminen), osittainen käänös, kääntäjän läsnäolon näkyvyyden muuttaminen, alkuperäisen tekstin radikaali editointi kohdetekstiin ja muut käytännölliset muutokset (Chesterman, 1997, 108).

4.4. Eugene A. Nida

Nida (1964, 226) kutsuu käänösstrategioita tekstin muutostekniikoiksi. Kääntäjän tulisi hänen mukaan valita kohdetekstiin lähin luonnollinen vastine alkuperäistekstillem. Tämän vastineen löytämiseksi Nida (1964, 226) esittelee kolme strategialuokkaa: lisäykset, poistot ja muutokset. Kaikki käänösstrategiat kuuluvat näiden luokkien tai kategorioiden alle. Tärkein tehtävä olisi löytää juuri oikeanlainen vastine alkuperäistekstillem, unohtamatta alkuperäistekstin viestiä. Kääntäjä ei siten esimerkiksi saa myöskään parantaa alkuperäistekstiä, vaikka hän osaisikin tehdä niin. Nidan (1964, 226) mukaan ainoastaan kahdessa tapauksessa kääntäjä voi muuttaa alkuperäistekstiä: mikäli suora vastine ei kerro kohdekielellä tarpeeksi tai se antaa väärän sanoman verrattuna alkuperäistekstiin. Merkittävä asia, jonka Nida (1964, 226) huomioi, ovat kohdetekstin lukijat. Hänen mukaan muutosten määrä kohdetekstissä riippuu täysin yleisöstä ja heidän tiedoistaan aiheesta. (Nida, 1964, 226)

Ensimmäinen yläkategoria tai luokka on lisäykset. Tähän luokkaan Nida (1964, 227) erittelee yhdeksän käänösstrategiaa: elliptisten ilmausten selvennys, pakollinen tarkennus, kieliopin määräämät lisäykset, viittauksellisten ilmausten avaaminen, vastaukset retorisiin kysymyksiin, erisnimiä edeltävät luokittelevat sanat, tapahtumia sitovat lisäykset, kohdekieleen liittyvät kerronnalliset tekijät ja kaksoisilmaukset. Elliptiset ilmaukset tarkoittavat lausahduksia, joissa on jätetty osa sanoista pois, koska lukija tietää jo aikaisemman perusteella, mistä on kyse. Nämä ilmaukset eivät muuta lauseen sisältöä. Varsinkin tekstityksissä tämä voi kuitenkin aiheuttaa alkuperäiskielletä ymmärtämättömälle katsojalle hämmennystä, siksi kääntäjän tulee usein lisätä nuo poistetut sanat ja siten selventää ilmausten sisältöä. Sama pätee viittauksellisiin ilmauksiin, jolloin viittauksen kohde lisätään tulotekstiin. Jotta lukijat ymmärtävät, miten tapahtumat etenevät, kääntäjän on hyvä lisätä eri vaiheita selventäviä

selityksiä. Kielissä voi myös olla omia tapoja kertoa asioita, minkä vuoksi on lisättävä kielikohtaiset kerronnalliset tekijät ja joissain kielissä kaksoisilmaukset ovat tärkeitä. Kaksoisilmauksesta esimerkkinä Nida (1964, 230) antaa ”he said... said he”. Kaikilla näillä strategioilla on sama päämäärä: vähentää epäselvyyttä kohdekielessä. (Nida, 1964, 227–231)

Poistokategoriaan Nida (1964, 231) luokittelee lähes yhtä monta strategiaa kuin edelliseenkin luokkaan. Näitä ovat toistot, erisnimet, konjunktiot, tapahtumien etenemistä ilmaisevat ajan ilmaukset (kuten sitten, tämän jälkeen), lauseenjäsenet, sijamuodot ja sanamuodot. Yhteisenä nimittäjänä tässä kategoriassa on, että kaikkia näitä tekstin osia voi poistaa kohdetekstiä luodessa. On kuitenkin huomioitava, että nämä strategiat menevät monesti päällekkäin muiden strategioiden kanssa, kaikkea ei voi poistaa, joten käänösvarusteet on luotava jollakin muulla tavoin kuten lisäämällä ilmaisuja tai muuttamalla tekstiä. (Nida, 1964, 231–233)

Muutokategoria pitää myös sisällään kielellisiä elementtejä kuten lauseenjäsenet ja sanaluokat. Tämän lisäksi Nida (1964, 233) listaa äänteet, sanajärjestyksen, lausekeiden ja lauseiden rakenteet sekä yksittäisten sanojen ja ilmausten semanttiset ongelmat. Äänteillä Nida (1964, 233) tarkoittaa tässä esimerkiksi erisnimien kirjoitusasua eri kielissä. Kääntäjän on parempi kirjoittaa nimet kohdekielen mukaisesti kuin kääntää koko nimi (mikäli nimellä on jokin merkitys). Lähes samaan viittaa hänen strategiansa semanttisten ongelmien ratkaisemiseksi. Kääntäjän tulee muuttaa alkuperäistekstiä kohdetekstissä siten, että sanoma säilyy semanttisesti eli merkityksen kannalta samana. (Nida, 1964, 233–238)

4.5. Luokitteluiden vertailu

Valitsin omaa analyysiäni varten Pedersenin (2011, 75) luokittelun, koska mielestäni se oli kaikkein selkein ja käyttökelpoisin aineistoani ajatellen. Pedersen luokitteli käänösstrategiat selvästi erikseen verrattuna Chestermaniin ja Nidaan, joilla oli vain muutama yläkategoria ja niiden alla suuri määrä alastrategioita. Lisäksi koin hyödylliseksi Pedersenin (2011, 75) luokittelussa erottelun lähde- ja kohdesuuntautuneiden strategioiden välillä. Ivarsson puolestaan oli määritellyt liian vähän käänösstrategioita. Lisäksi hänen strategiansa olivat hyvin lähdetekstisuuntautuneita, mikä ei aina

tekstitysten kannalta toimi, varsinkin poliittiseen järjestelmään liittyviä ilmaisuja ajatellen. Chestermanin ja Nidan luokittelut voisivat sopia tutkimukseen, jossa tutkitaisiin suurempia kielellisiä yksiköitä tekstityksistä. Tällä tarkoitan sitä, että heidän luokittelunsa toimisivat ehkä paremmin, mikäli tutkisin esimerkiksi tarinan hahmojen lausahduksia. Niistä voisi hyvin pohtia alkuperäistekstin rakenteen muutoksia tai tarkastella yksittäisiä kieliopillisia elementtejä.

Toisaalta muut tutkijat olivat huomioineet monia hyviä tekijöitä. Esimerkiksi Ivarsson (1992, 91) pohti kääntäjää henkilönä: hänen tietonsa, taitonsa, kokemuksensa ja persoonalliset valintansa vaikuttavat myös käännökseen. Toinen kääntäjä voisi valita täysin toisenlaisia strategioita ja siten vaikuttaa lopputulokseen. Ivarsson painotti alkuperäistekstin tärkeyttä, hänen mukaan kääntäjän pitäisi olla mahdollisimman uskollinen sen tyylin ja sanoman suhteen (Ivarsson, 1992, 92). Vaikka Chesterman luokitteli strategiat vain kolmeen yläkategoriaan, hänellä oli kaikista tarkin ja kattavin analyysi erilaisista strategioista. Hän eritteli kaikki yksittäiset muutokset eri strategioiksi. Nida (1964, 226) puolestaan pohti kohdetekstin yleisöä eli katsojan tai lukijan pohjatietoja tekstin aiheeseen liittyen. Tämä on merkittävää varsinkin erikoisaloja ajatellen.

Kaiken kaikkiaan omaa aineistoani oli helpointa tutkia Pedersenin (2011, 75) luokittelun perusteella, se sopi kaikista parhaiten nimenomaan yksittäisten ilmausten tarkasteluun. Kaikilta tutkijoilta saa hyvän kuvan siitä, kuinka hankala lopulta on luoda sopivaa kohdetekstiä, mikäli pohtii katsojia, alkuperäistekstin sanomaa ja tyyliä ja lopulta itse tekstin sujuvuutta.

Aineistosta löytyvien käännsstrategioiden perusteella loin myös oman luokitteluni, joka pohjautuu pitkälti Pedersenin (2011, 75) luokitteluun. Esittelen sen seuraavassa luvussa, jossa kuvaan tutkimusaineistoni ja -menetelmäni.

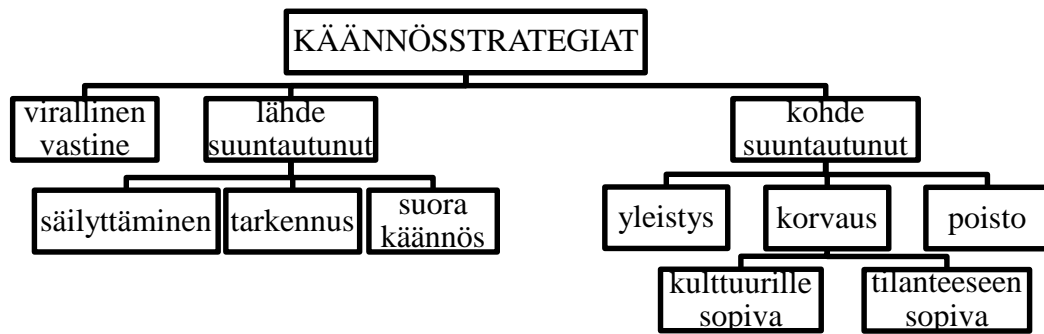
5. Tutkimusaineisto ja -menetelmä

Tutkimusaineistona on Internetin Netflix suoratoistopalvelun oma tv-sarja *House of Cards*. Ohjelma on hyvin tyypillinen amerikkalainen draamasarja, jossa kontekstina ovat Yhdysvaltain kongressi ja sen sisällä sekä ympärillä pyörivät virkamiehet. Päähenkilöä näyttelee Kevin Spacey, jonka hahmo Francis Underwood kommentoi kameralle tapahtumia ja osittain selventää juonen kulkua. Spaceyn hahmo on kongressiedustaja Yhdysvaltain edustajainhuoneessa. Sarjan juoni etenee pitkälti Underwoodin toiminnan mukana. Sarja kuvailee Yhdysvaltain politiikkaa vallanhaluisine, perääntymättömine virkamiehineen melko korruptoituneena. Sarja toimii erinomaisesti tutkimusmateriaalina, sillä se pureutuu normaaleja tv-sarjoja syvemmälle Yhdysvaltain politiikkaan ja sen osallisiin.

Käytän tutkimusaineistona *House of Cards* -sarjan ensimmäisen kauden jaksoja, joita on yhteensä 13. Jokainen jakso kestää noin tunnin verran ja tutkittavia ilmaisuja löytyi yhteensä 106. Suomenkieliset ilmaisut poimin Netflixin suomenkielisistä tekstityksistä, ranskankieliset puolestaan www.amazon.com palvelusta ostetulta DVD:ltä. Tutkittavien ilmaisujen poimintaan meni melko kauan, sillä aluksi otin ylös kaikki politiikkaan viittaavat ilmaisut, tämän jälkeen valikoin ne, jotka liittyvät aiheeseeni.

Tutkimusmenetelmäni perustuu Pedersenin (2011, 75) käänösstrategialuokitteluun. Muokkasin Pedersenin (2011, 75) mallia oman aineistoni perusteella. Luokitteluun otin mukaan ainoastaan käänösstrategiat, jotka löytyvät tekstitettyjen ilmaisujen lopputuloksen perusteella.

Kuvio 2 Luokittelu aineistosta löytyvistä käänösstrategioista.

Kuviossa 2 näkyy tekemäni luokittelu tämän tutkimuksen analyysiin liittyen. Luokitteluun voisin laittaa monia muitakin strategioita, halusin kuitenkin tehdä mahdollisimman selvän kaavion niistä strategioista, joita nimenomaan keräämästäni aineistosta löytyi. Pedersenin (2011, 75) luokittelun pohjalta halusin säilyttää jaottelun lähde- ja kohdesuuntautuneiden strategioiden välillä, jotta lukijan on helpompi eritellä kääntäjien tapaa luoda kohdetekstiä *House of Cards* -televisiosarjasta. Mielenkiintoista on myös nähdä kumman suunnan strategioita kääntäjät käyttävät poliittisissa ilmaisuisissa, joille ei löydy virallisia vastineita kohdekielissä ranska ja suomi.

Luokitteluni eroaa suurelta osin Pedersenin (2011, 75) kaaviosta alakategorioiden osalta. Pedersen (2011, 75) on nimennyt monet strategiat yläkategorioiden alle, mistä tämä on kuitenkin tulosta siitä, että hän on pyrkinyt luomaan yleisemmän kaikenlaista kääntämistä koskevan luokittelun. Omani on vain aineistoani varten. Lisäksi lukijan on näin helpompi ymmärtää löytämiäni strategioita.

Analyysissä käyn läpi, millaisia strategioita ranskan- ja suomenkielisistä tekstityksistä löytyy ja annan esimerkkejä ilmaisusta sekä niiden käyttöyhteyksistä. Koska ilmaisuja löytyi melko paljon, en kaikkia niitä varten tehnyt transkriptiä, jossa näkyy kaikkien kielten repliikki. Replikeistä näkyy käytetty käänösstrategia ja ranskan- ja suomenkielen käänösten erot. Liitteestä 5 löytyvät kaikki poimitut ilmaisut ja su- luissa, mitä käänösstrategiaa on käytetty.

6. Analyysi

6.1. Viralliset vastineet

Aloitan tämän tutkimuksen esittelemällä Kuvio 2 -luokittelusta ensimmäisen strategian, viralliset vastineet. Pedersenin (2011, 97) mukaan viralliset vastineet poikkeavat muista strategioista siinä, että käänösprosessi on enemmänkin hallinnollinen kuin kielellinen. Jos on olemassa virallinen vastine, ei kääntäjällä ole niin sanottua käänösongelmaa. Hän voi käyttää jo valmista ratkaisua. Virallinen vastine tarkoittaa nimensä mukaisesti sitä, että ilmaisun käännöksestä on tehty virallinen päätös. Virallinen vastine voi perustua mihin tahansa muuhun käänösstrategiaan, esimerkiksi ilmaisun säilyttämiseen täsmälleen samana, suoraan käännökseen tai korvaamiseen kohdekulttuurille sopivaksi. Toisaalta kuten sanoin, ilmaisusta voi olla tehty päätös, kuinka se tulee kääntää. (Pedersen, 2011, 97–100)

Esimerkki 1. Transkripti, 1.jakso (0:02:44–0:02:45), *governor*.

Former governor of Pennsylvania,	Pennsylvanian entinen kuvernööri,	Ancien gouverneur de Pennsylvanie.
----------------------------------	-----------------------------------	------------------------------------

Esimerkki 2. Transkripti, 1.jakso (0:03:00-0:03:12), *the White House*.

When it comes to the White House, you not only need the keys in your back pocket	Mitä Valkoiseen taloon tulee, avainten on syytä olla takataskussa	À la Maison-Blanche, il faut avoir les clés dans sa poche,
--	---	--

Esimerkki 3. Transkripti, 2.jakso (0:29:56–0:29:59), *democrat*.

Left, right, red, blue, democrat, republican.	Vasen, oikea, punainen, sininen, demokraatti, republikaani.	Gauche, droite, démocrates, républicains.
---	---	---

Kuten ensimmäisestä kolmesta esimerkistä näkyy, monet *House of Cards* -sarjan ilmaisuista on käännetty virallisilla vastineilla, joista on päätetty, kuinka ne tulee kääntää. Esimerkiksi kaksikielisistä sanakirjoista löytyy täsmälleen antamani esimerkkien kaltaiset käännökset. (Rekiaro & Robinson, 1994; www.doc24)

Esimerkki 4. Transkripti, 2.jakso (0:30:32–0:30:33), *NATO*.

(...) NATO, border control (...)	(...) NATO, Rajavartiosto (...)	(...)L’OTAN, le contrôle des frontières.
----------------------------------	---------------------------------	--

Tässä esimerkissä (4) virallinen vastine pohjautuu termin säilyttämiseen samanlaisena kuin alkuperäistekstissä. Nato koostuu sanoista The North Atlantic Treaty Organization, joka on suomeksi Pohjois-Atlantin liitto ja ranskaksi Organisation du traité de l’Atlantique Nord (Rekiaro & Robinson, 1994; www.doc12). Suomen kielessä liitolle on kuitenkin vakiintunut sen lyhenne Nato. Ranskan kielessä on myös käytetty säilyttämistä, mutta siinä mukana on kulttuurille sopivaa korvausta (ks. luku 6.6.), koska liiton lyhenne ranskaksi on OTAN. Lyhenteen käyttö on siten molemmilla kielillä hyvin selvä käännösratkaisu.

Esimerkki 5. Transkripti, 1.jakso (0:42:57–0:43:00), *moderate*.

Walker ran as a moderate.	Walker on maltillisempi.	Walker est un modéré.
---------------------------	--------------------------	-----------------------

Esimerkissä (5) on hyvä näyte vastineesta, joka pohjautuu suoraan käännöksen. Ilmaus maltillinen politiikassa tarkoittaa nimensä mukaisesti äärimmäisyyksiä ja radikaaliutta välttävää politiikkaa (www.doc22) Maltillinen ei silti ole ainoastaan suora käänнос, myös sanakirjat viittaavat ensimmäisenä politiikkaan ja kääntävät sen nimenomaisesti ilmaisuna maltillinen (Rekiaro & Robinson, 1994; www.doc24).

Esimerkki 6. Transkripti, 1.jakso (0:09:30–0:09:38), *secretary of state*.

We are not nominating you for secretary of state.	Emme nimitä sinua ulkoministeriksi.	Vous ne serez pas secrétaire d’État.
---	-------------------------------------	--------------------------------------

Sanakirjojen mukaan *secretary of state* on käännetty ulkoministeriksi ja *secrétaire d'État*, jos ilmaisulla viitataan Yhdysvaltojen politiikkaan (Rekiaro & Robinson, 1994; www.doc24). Tässä käännsstrategiana on käytetty molemmissa kielissä virallista vastinetta, joka pohjautuu kohdekulttuurille sopivaan käännökseen.

Käytin vertailun vuoksi sanakirjoina Rekiaro & Robinsonin Suomi-Englanti-Suomi taskusanakirjaa vuodelta 1994 ja online-sanakirjaa Wordreference. Mielenkiintoisesti molemmista löytyy esittelemieni ilmaisujen vastineet, mikä juuri todistaa niiden virallisuuden. Lisäksi ilmaisujen yleisyydestä ja tunnettavuudesta kertoo se, että vaikkane liittyvät vahvasti Yhdysvaltojen politiikkaan, niille löytyy vastineet jopa taskusanakirjasta.

Virallisia vastineita oli käytetty yhtä aikaa molemmissa käännöksissä yhteensä 11, joista annoin kuusi esimerkkiä. Seuraavana muutama esimerkki, jossa kääntäjät eivät ole käyttäneet samaa strategiaa.

Esimerkki 7. Transkripti, 2.jakso (0:04:05–0:04:06), *speaker, congressman*.

Remy, this is speaker Birch and congressman...	Remy, puhemies Birch ja kongressiedustaja...	Le Speaker, M. Birch, et le parlementaire...
---	---	---

Yllä olevassa esimerkissä (7) suomenkielen käänöksessä on käytetty virallista vastinetta molemmissa ilmaisuissa, *speaker* ja *congressman*. Ranskankielen kääntäjä on puolestaan päättänyt käyttää ilmaisun säilyttämistä (ks. luku 6.2.) puhemiehen kohdalla ja kulttuuriin sopivaa korvausta (ks. luku 6.6.) kääntämällä kongressiedustajan sanalla *parlementaire*, suomeksi ennemminkin kansanedustaja tai parlamentaarikko (www.doc23). Tämä johtunee siitä, että ranskan kielessä ei ole suoraa vastinetta kuten esimerkiksi suomessa kongressiedustaja (www.doc24).

Esimerkki 8. Transkripti, 6.jakso (0:28:48–0:28:50), *congressman*.

But you can start with the congressmen whose districts fall within the watershed.	Niin on, mutta voit aloittaa kongressiedustajista, joiden piirit ovat valuma-alueella.	Vous pouvez commencer par les élus présents dans le bassin versant.
---	--	---

Esimerkki 9. Transkripti, 12.jakso (0:37:18–0:37:19), *congressman*.

Some guy who said he was a congressman.	Hän sanoi olevansa kongressiedustaja.	Un gars du congrès.
---	---------------------------------------	---------------------

Sama näkyy esimerkeissä (8) ja (9). Suomessa on taas käytetty virallista vastinetta, kun taas esimerkissä (8) kääntäjä on päätenyt ilmaisuun *un élu* (valittu, www.doc23). Sanana valittu tai kansanedustaja (www.doc23) on oikeastaan yläkäsite (ks. luku 6.5.) kongressiedustajasta. Valinnan perustana on ilmeisesti yleistyksen vievä vähempi tila. Esimerkissä (9) on mielenkiintoinen käännös, *un gars du congrès*. Ilmaisan voisi kääntää suomeksi esimerkiksi eräs kaveri tai tyyppi kongressista. Ranskan kielen käännös on tyyliltään hieman alentava, tämä johtuu tilanteesta (ks. luku 6.6.). Repliikin sanoo eräs strippiklubin tanssija, joka ei niinkään välitä politiikasta.

Esimerkki 10. Transkripti, 12.jakso (0:10:23–0:10:26), *secretary of the treasury*.

I had him vetted last year, when I was considering him for secretary of the Treasury.	Tutkimme hänet viime vuonna, kun harkitsin häntä valtiovarainministeriksi.	On l'a déjà fait l'année dernière quand je l'envisageais pour le poste de secrétaire au Trésor.
---	--	---

Esimerkissä (10) suomen käännöksessä on käytetty virallista vastinetta, joka pohjautuu kohdekulttuuriin. Suomen poliittisessa järjestelmässä valtiovarainministeri hoitaa raha-asiat samoin kuin Yhdysvalloissa vastaavassa roolissa oleva *secretary of the*

Treasury. Mikäli edellisen englanninkielisen ilmaisun kääntäisi suoraan suomeksi, se olisi valtiovarainministeriön sihteeri (www.doc23), joka olisi käännösvirhe. Mielenkiintoista tässä esimerkissä on se, että ranskankielen kääntäjä on käyttänyt suoraa käännöstä (ks. luku 6.4.), vaikka Ranskassakin toimii valtionvarainministeri, ministère des Finances (www.doc24). Lisäksi kohtauksessa nimenomaan on kyse valtiovarainministeristä, ei sihteeristä. Ranskankielen kääntäjä lienee halunnut säilyttää katsojan ajatukset nimenomaan Yhdysvaltain valtionvarainministerin tehtävissä.

Esimerkki 11. Transkripti, 5.jakso (0:47:25–0:47:26), *to the Hill*.

You need a lift to the Hill?	Tarvitsetko kyydin mäelle?	Je vous dépose au Capitole ?
------------------------------	----------------------------	------------------------------

Ainoa esimerkki, jossa ranskankielen kääntäjä on käyttänyt virallista vastinetta, mutta suomenkielen kääntäjä ei on yllä oleva esimerkki (11). Suomenkielen kääntäjällä on kuitenkin voinut käydä pieni käännösvirhe, kyse ei ole kirjaimellisesta mäestä vaan nimenomaan kongressista. Ranskankielen kääntäjä on tässä päätenyt katsojille tunnetumpaan muotoon Capitole, joka on yksi kutsuma nimi Yhdysvaltain kongressille.

Taulukko 1 Virallisten vastineiden lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kielissä saman termin kohdalla	Yhteensä
11	1	11	23

6.2. Säilyttäminen

Säilyttäminen tarkoittaa sitä, että ilmaus siirretään täsmälleen samanlaisena kohdekieleen. Tämä käännostrategia on lähdekielisuuntautunein strategia. Ilmaus voidaan siirtää sellaisenaan tai se voidaan erottaa muusta tekstistä esimerkiksi kursivoimalla. Säilyttäminen on Pedersenin (2011, 78) mukaan yleisin käännostrategia, vaikka se ei monesti annakaan tarpeeksi informaatiota kohdeyleisölle ilmaisun ymmärtämiseksi.

si. Tämä käänösstrategia vaatii melko vähän ponnisteluja kääntäjältä. (Pedersen, 2011, 77–79)

Esimerkki 12. Transkripti, 2.jakso (0:17:59–0:18:01), *ADL*.

Nancy, get me Dennis Mendel at the ADL.	Nancy, soita Dennis Mendelille ADL:ään.	Nancy, appelez-moi Dennis Mendel à l'ADL.
---	--	---

Esimerkki 13. Transkripti, 2.jakso (0:30:21–0:30:25), *FEMA*.

It's called FEMA, it's called alcohol, tobacco and firearms,	Sen nimi on FEMA, Alkoholi, tupakka ja tulitaseet,	La FEMA, le service fédéral pour l'alcool, le tabac et les armes à feu.
--	---	---

Esimerkki 14. Transkripti, 4.jakso (0:27:58–0:28:01), *APG*.

APG's research and development of military material (...)	APG:n sotilasmateriaalien tutkimus- ja kehitystyö (...)	La recherche militaire entreprise par l'A.P.G. (...)
---	---	--

Esimerkki 15. Transkripti, 9.jakso (0:10:49–0:10:51), *FEC*.

Check the FEC filings.	Tarkasta FEC-tiedostot.	Consultez les fichiers de la FEC.
------------------------	-------------------------	-----------------------------------

Ylläolevista esimerkeistä (12–15) näkee hyvin, kuinka kääntäjät ovat käyttäneet strategiana nimenomaan kirjainlyhenteen kirjaimellista säilyttämistä. Kyse on amerikkalaisista järjestöistä tai yhdistyksistä, joiden pitkähköt nimet on tekstitysten pituuden rajallisuuden vuoksi ymmärrettävästi lyhennetty kirjainlyhenteiksi (Oittinen & Mäkinen, 2004, 133). Vaikkakin kääntäjien valinnan ymmärtää, käy tässä hyvin ilmi

säilyttämisstrategian ongelmallisuus vastaanottajan kannalta. Monille katsojille nuo ilmaiset tuskin sanovat mitään.

ADL tulee sanoista *Anti-Defamation League*. ADL on amerikkalainen kansalaisjärjestö, joka lähinnä taistelee antisemitismia vastaan (www.doc16). FEMA (*Federal Emergency Management Agency*) puolestaan on nopean toiminnan virasto, joka toimii Yhdysvalloissa *Homeland Securityn* alaisena (www.doc21). APG on Yhdysvalloissa toimiva luotto-osuuskunta. Lyhenne tulee sanoista *Aberdeen Proving grounds*. (www.doc4) FEC on lyhenne sanoista *Federal Election Commission*. Sanat tarkoittavat suomeksi suunnilleen liittovaltion vaalikomissiota. Komissio toimii Yhdysvaltain kongressissa ja huolehtii liittovaltion tasolla käytävien vaalien rahoituksesta. (www.doc9)

Esimerkki 16. Transkripti, 2.jakso (0:15:24–0:15:26), *the Capitol*.

There is a gym at the Capitol.	-Capitolissa on kuntosali. -Et käy siellä koskaan.	Il y a une salle de sport au Capitole.
--------------------------------	---	--

Pedersenin (2011, 77) mukaan ilmaisujen säilyttämisstrategiaan kuuluu myös alakategoria, jossa säilyttämisen lisäksi käännökseen annetaan kohdekielen piirteitä. Tässä esimerkissä (16) kohdekieliset piirteet ovat hyvin pieniä, suomen ilmaisuun on lisätty perään kirjain i, ranskan ilmaisuun kirjain e. Tämä johtuu kuitenkin lähinnä kielten kielioppisäännöistä. Capitolilla viitataan Yhdysvaltain kongressiin.

Esimerkki 17. Transkripti, 2.jakso (0:30:39–0:30:42), *ACLU*.

Look at Waco, Amnesty International, the ACLU.	Katso Wacoa, Amnesty Internationalia ja ACLU:ta.	Et Waco, Amnesty International, l'Union américaine pour les libertés civiles.
--	--	--

Tässä esimerkissä (17) suomeksi on käytetty ilmaisun säilyttämistä, mutta ranskan kielen kääntäjä on päättänyt käyttää tarkennusta (ks. luku 6.3.). ACLU (*American civil liberties union*) on Amerikassa toimiva voittoa tavoittelematon järjestö, joka

puolustaa perustuslaissa määriteltyjä kansalaisoikeuksia (www.doc1). Ranskaksi on haluttu antaa enemmän informaatiota ja annettu järjestön koko nimi.

Esimerkki 18. Transkripti, 5.jakso (0:10:05–0:10:07), *AG*.

Ooh, what about the AG? Ben Pluckett?	Entä oikeuskansleri, Ben Pluckett?	Quelqu'un de l'AG ? Ben Pluckett ?
--	---------------------------------------	---------------------------------------

Esimerkki 19. Transkripti, 5.jakso (0:12:31–0:12:33), *the AFT, the NEA*.

The AFT and the NEA can't agree on anything.	Opettajien liitto ja opetus- alan ammattijärjestö ovat eri- puraisia.	L'ANE et la FAE ne sont jamais d'accord.
---	--	---

Esimerkki 20. Transkripti, 4.jakso (0:41:17–0:41:20), *D triple C*.

Then the D triple C will pour everything it's got (...)	Sitten Demokraattien kampanjakomitea antaa tukensa (...)	Le D.C.C.C. mettra tout ce qu'il a (...)
---	--	---

Esimerkissä (17) kääntäjä on tarkentanut ilmaisua ranskankielellä, mutta näissä esimerkeissä (18–20) suomentaja on tehnyt samoin kun taas ranskankielen kääntäjä on säilyttänyt ilmaisut ennallaan. Ranskankielen kääntäjän strategiavalinta ei yllätä, tässä hän on pitänyt saman linjan kuin esimerkeissä (12–15). Suomenkielen kääntäjän valinta tarkentaa ilmaisuja puolestaan on mielenkiintoista. Tekstitysten tilan kannalta olisi ollut helpointa säilyttää ilmaisut, mutta kääntäjä onkin halunnut selventää katsojalle, että Ben Pluckett on oikeusministeri sekä sen, mikä ero on AFT:llä ja NEA:lla. Katsojan kannalta tämä auttaa seuraamaan ohjelmaa paremmin kuin aiemmissa esimerkeissäni. *AG* tulee sanoista *Attorney General* (www.doc3), *AFT American Federation of Teachers* (www.doc2), *NEA National Education Association* (www.doc13) ja *DCCC Democratic Congressional Campaign Committee* (www.doc6).

Esimerkki 21. Transkripti, 4.jakso (0:15:23–0:15:25), *ways and means comity*.

Yeah, but he owes Birch for the Ways and Means appointment.	Mutta hän on velkaa Birchille valtionvarainvaliokunnan nimityksestä.	Oui, mais il lui doit sa nomination au Comité W&M.
---	--	--

Viimeisin esimerkki (21) säilyttämisstrategiasta on hyvin omaperäinen nimenomaan ranskan kielisen käännöksen osalta. Esimerkistä 16 näkyy, kuinka ilmaisujen säilyttämisen lisäksi kääntäjät ovat lisänneet kohdekielisiä piirteitä käännökseen. Tässä esimerkissä (21) ranskankielen kääntäjä on kuitenkin myös auttanut katsojaa lisäämällä sanan *Comité* eli komitea (www.doc23) tekstityksiin. Tekstitysten tilan puutteen vuoksi hän on säilyttänyt sanat *Ways and Means* lyhentämällä ne kirjaimiksi *W&M*.

Taulukko 2 Säilytettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kielissä saman termin kohdalla	Yhteensä
2	7	5	14

6.3. Tarkennus

Tarkennus käännösstrategiana tarkoittaa sitä, että alkuperäistekstin ilmaisua täydennetään lisäämällä ilmaisulle kuvaavia käsitteitä tai selitetään asia pidemmin toisella tavoin. Täydennyksessä ei välttämättä tarvitse kääntää alkuperäiskielen ilmaisua olenkaan. Tämä strategia saattaa aliarvioida katsojaa kertomalla asiasta enemmän kuin katsoja tarvitsisi, tiedon lisäämisen ja ymmärryksen kannalta tarkennus saattaa kuitenkin olla ajoittain välttämätöntä. Mikäli tarinassa ei ole aiemmin mainittu asiasta, liikkuvan kuvan perusteella ei selviä, mistä on kyse tai katsojan terve järki ei auta ymmärtämään asiaa, tarkennus auttaa katsojaa tarinan seuraamisessa. Mikäli kulttuurierot aiheuttavat hankaluuksia, on asioiden tarkennus erittäin tärkeää. Valitettavasti

tekstityksiin ei aina mahdu lisäyksiä. (Pedersen, 2011, 79–82) Poliittiseen järjestelmään liittyviä ilmauksia ajatellen tarkennukset ovat usein välttämättömiä.

Esimerkki 22. Transkripti, 3.jakso (0:16:43–0:16:47), *deputy LD*.

So, I did some interviews and the speaker's office offered me deputy LD.	(...) Kävin haastatteluissa, ja puhemiehen toimistosta tarjottiin lakiosaston varajohtajan paikkaa.	J'ai passé des entretiens. Le bureau du Speaker m'offre le poste de directeur législatif adjoint.
--	---	---

Esimerkki 23. Transkripti, 5.jakso (0:08:21–0:08:23), *DNC leadership meeting*.

No, we've got the DNC leadership meeting.	Meillä on puoluetuomiston johtoryhmän kokous.	-On a la réunion des leaders démocrates. (...)
---	---	---

Esimerkissä (22) molemmissa käännöksissä on käytetty tarkennusta samalla tavoin. Deputy LD ilmaisee LD kirjaimet tulevat sanoista *legislative director* (www.doc17) Esimerkissä (23) puolestaan DNC on käännetty suomeksi puoluetuomisto, mikä sekin tarkoittaa Yhdysvaltain lyhennettä DNC (*democratic national committee*, www.doc8). Tätäkin tarkempi on kuitenkin ranskan käännös, josta käy ilmi, että on kyse demokraattisen puolueen johtajien kokouksesta. Ranskankielen tarkempi käännös voi kuitenkin hyvin johtua myös siitä, että ranskankieliset sanat ovat pituudeltaan lyhempiä ja siksi mahtuvat helpommin tekstityksiin.

Esimerkki 24. Transkripti, 11.jakso (0:09:35–0:09:38), *swing state*.

Mr President, we stand losing control of an important swing state (...)	Herra presidentti, saatamme menettää tärkeän vaa'ankieliosavaltion, (...)	On risque de perdre un important État-clé, (...)
---	---	--

Esimerkissä (24) *swing state* on käännetty hieman eri tavalla tarkentaen suomeksi ja ranskaksi. Suomessa on enemmän pohdittu sanaa *swing*, jonka voisi suoraan kääntää suomeksi *keinua, heilahdella* (www.doc23), josta kääntäjä on päätenyt vaa’ankieleen, jota voi kuvailla edellä mainituilla verbeillä. Tyyliltään vaa’ankieli sopii hyvin käännökseen, katsojana siitä saa kuvan, että osavaltion äänet voivat mennä kumpaan suuntaan tahansa. Ranskankielisessä käännöksessä puolestaan on haluttu painottaa osavaltion merkittävyyttä. Tämä perustuu siihen, että Yhdysvalloissa usein juuri nämä (kääntäjän ilmaisua käyttäen) vaa’ankieliosavaltiot saattavat päättää tulevasta presidentistä. Monista osavaltioista tiedetään nimittäin jo valmiiksi, minkä puolueen presidenttiä alueen asukkaat ennemminkin äänestävät.

Esimerkki 25. Transkripti, 2.jakso (0:22:58–0:23:00), *deputy caucus*.

(...) deputy caucus at four.	(...) vaalitoimikunnan varapuheenjohtaja klo 16.	-primaires des adjoints. (...)
------------------------------	--	-----------------------------------

Esimerkki 26. Transkripti, 4.jakso (0:16:00–0:16:01), *BRAC commission*.

Who do we know in the BRAC commission?	Kenet tunnemme Tukikohtien ki-inteistökommisssiosta?	Qui connaissons-nous à la BRAC ?
--	--	----------------------------------

Yllä olevissa esimerkeissä (25–26) on ainoastaan suomessa käytetty tarkennusta käännösstrategiana. Esimerkissä (25) *deputy caucus* on käännetty vaalitoimikunnan varapuheenjohtajaksi. Käännös on valitettavasti ehkä hieman virheellinen, *caucus* tarkoittaa jonkin muotoista kokousta, joka taas viittaa siihen, että kyseessä on monta henkilöä, ei vain yksi varapuheenjohtaja. Kääntäjä on kuitenkin päättänyt selventää aikaisempaan tietoon viitaten, että kyseessä on nimenomaan vaalitoimikunnan varapuheenjohtajien kokous. Samaan viittaa ranskan käännös.

Esimerkissä (26) BRAC tulee sanoista *Base Realignment and Closure* (www.doc5), joka ranskankielisessä tekstityksessä on säilytetty sellaisenaan (ks. luku 6.2.) ja suomalaisessa tekstityksessä tarkennettu. Tiedon lisäämisen kannalta strategia toimii

suomenkielisissä tekstityksissä erinomaisesti. Toisaalta ranskankielistä käännöstä voisi perustella joko sillä, että ranskalainen yleisö tietää BRAC-komission entuudestaan, tilan säästön vuoksi tai sillä, että tieto siitä, mitä BRAC lopulta tarkoittaa on tarinan kannalta epäolennainen.

Esimerkki 27. Transkripti, 10.jakso (0:33:00–0:33:03), *wears a flagpin to work*.

And that is the last time I go on a date with a guy who wears a flagpin to work.	Se on viimeinen kerta, kun tapaan miehen, joka pitää lippupinniä töissä.	C'est la dernière fois que je sors avec un type qui travaille au Capitole.
--	--	--

Esimerkki 28. Transkripti, 11.jakso (0:33:13–0:33:16), *work on the Hill*.

Was he a journalist or does he work on the Hill?	Oliko hän journalisti vai töissä kongressissa?	Un journaliste ou un parlementaire ?
--	--	--------------------------------------

Esimerkeissä (27) ja (28) on kyse samasta asiasta, työskentelystä kongressissa. Molemmissa esimerkeissä kuitenkin ainoastaan ranskankielen kääntäjä on käyttänyt tarkennusta. Esimerkissä (27) suomenkielen kääntäjä on kääntänyt *wears a flagpin to work* suoraan, mikä ei ehkä katsojan kannalta ole se paras vaihtoehto. Lippupinnin käyttäminen töissä ei välttämättä ole mitenkään tuttu asia suomalaiselle yleisölle, jossa samaa ei tehdä. Ranskankielen kääntäjä on puolestaan avannut asian käyttämällä fraasia henkilö, joka työskentelee kongressissa. Tämä on paljon selvempi käännös ja auttaa ymmärtämään asian helpommin.

Esimerkissä (28) suomenkielisessä käännöksessä on käytetty strategioina suoraa käännöstä (vrt. luku 6.4.) ja kulttuurille sopivaa korvausta (ks. luku 6.6.). Ranskankielen kääntäjä on halunnut lyhentää alkuperäistekstiä ja kääntänyt työskentelyn kongressissa yhdellä sanalla kansanedustaja. Kääntäjä kuitenkin olettaa silloin, että kyseessä on kansanedustaja, eikä kukaan muita tehtäviä hoitava kongressissa. Tämä voi kuitenkin ajoittain tuottaa ongelmia Pedersenin (2011, 82) mukaan, sillä kuten edellä mainitusta esimerkistä näkyy, tarkennus voi muuttaa alkuperäistekstiä.

Esimerkki 29. Transkripti, 13.jakso (0:44:29–0:44:30), *smear*.

She is trying to smear congressman Underwood.	Hän yrittää loata kongressiedustaja Underwoodia.	Elle essaie de porter atteinte à Underwood.
---	--	---

Yllä olevassa esimerkissä (29) ilmaus on jälleen suomennettu käyttäen hyväksi suoraan käännöstä (ks. luku 6.4.). Sana loata kuitenkin tyyllillään antaa melko hyvän kuvan, mitä tässä esimerkissä oleva ”hän” yrittää tehdä kongressiedustajalle. Hieman tarkempi on ranskankielen kääntäjän valitsema ilmaus *porter atteinte*. Tätä voisi kuvailla suomeksi verbeillä vahingoittaa tai tahrata (www.doc23, www.doc24, Larousse). Ranskankielisestä tekstityksestä käy siten hieman tarkemmin ilmi, minkälaisesta vahingoittamisesta on kyse.

Taulukko 3 Tarkennettujen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kielissä saman termin kohdalla	Yhteensä
8	5	5	18

6.4. Suora käännös

Suoralla käännöksellä tarkoitetaan ilmaisun kääntämistä sanasta sanaan kohdekielille. Suorassa käännöksessä ilmaisun merkitys ei muutu, eikä kohdekielille lisätä tai siitä poisteta mitään. Esimerkiksi erisnimistä on hankala tehdä suoraa käännöksiä, mutta yleisnimet kuten yritysten nimet ja viralliset instituutiot voidaan hyvin kääntää suoraan. (Pedersen, 2011, 83)

Esimerkki 30. Transkripti, 1.jakso (0:27:01–0:27:03), *eunagerol address*.

He wants to make a pledge in his eunagerol address.	Hän haluaa sitoutua siihen virkaanastujaispuheessaan.	Il en fera le serment dans son discours d’investiture.
---	---	--

Esimerkki 31. Transkripti, 1.jakso (0:34:23–0:34:26), *member of congress*.

Look, I don't wanna be a prick, but I'm a member of... of congress.	En tahdo olla mulkku, mutta olen kongressin jäsen.	Je ne veux pas être chiant, mais je suis membre du Congrès.
---	--	---

Esimerkki 32. Transkripti, 1.jakso (0:43:17–0:43:18), *ethics comity*.

Save it for the ethics comity.	Säästä se etiikkakomitealle.	Gardez ça pour le comité d'éthique.
--------------------------------	------------------------------	-------------------------------------

Esimerkki 33. Transkripti, 1.jakso (0:09:50–0:09:51), *federal overhall*.

A complete federal overhall.	Uudistus liittovaltion tasolla.	Une refonte totale au niveau fédéral.
------------------------------	---------------------------------	---------------------------------------

Esimerkki 34. Transkripti, 2.jakso (0:16:11–0:16:13), *press secretary*.

The press secretary said he'd get back to me. He didn't.	Lehdistösihteeri sanoi, että hän soittaisi. Ei soittanut.	Son attaché de presse devait me rappeler.
--	---	---

Esimerkit (30–34) ovat hyviä esimerkkejä yleisnimien tai yleisnimen kaltaisten instituutioiden tai asioiden suorista käännöksistä. Kun vertaa suomen- ja ranskankielen kääntäjän käännösvastinetta, ovat ne hyvin samankaltaiset. Molemmat kääntäjät ovat ehkä lähteneet siitä, että katsojan on helppo ymmärtää, mistä puhutaan. (www.doc24)

Esimerkki 35. Transkripti, 1.jakso (0:09:38–0:09:41), *triggle down diplomacy*.

I wanna borrow from Reagan, I' like to coin the frase triggle down diplomacy.	Haluan lainata Reaganilta ja käyttää fraasia ”alaspäin valuva diploma-tia”.	Je veux citer Reagan et parler de “ruissellement diplomatique”.
---	---	---

Esimerkki 36. Transkripti, 1.jakso (0:37:48–0:37:49), *the Great Debate*.

This isn't the Great Debate.	Tämä ei ole Suuri väittely.	Il ne s'agit pas du Grand Débat.
------------------------------	-----------------------------	----------------------------------

Esimerkki 37. Transkripti, 2.jakso (0:30:06–0:30:10), *the Rockefeller trilateral commission*.

The IMF, the World Bank, the Rockefeller trilateral commission.	IMF, Maailmanpankki, Rockefellerin trilateraali-nen komissio.	F.M.I., Banque mondiale, Commission trilatérale de Rockefeller.
---	---	---

Esimerkki 38. Transkripti, 2.jakso (0:04:49–0:04:52), *deputy whip*.

(...) but I have 67 deputy whips and they all need cash to win races.	(...) mutta 67 varapiis-kaani tarvitsevat rahaa voittaakseen vaalin-sa.	Mais j'ai 67 chiens de garde adjoints qui ont besoin d'argent pour gagner.
---	---	--

Nämä esimerkit (35–37) ovat ehkä tilan rajallisuuden takia käännetty myös suorina käännöksinä, koska tekstityksiin ei ole mahtunut niin pitkää selitystä, jota näiden syvälinen ymmärtäminen oikeastaan vaatisi. Tämäkin on Pedersenin (2011, 84) mukaan tyypillinen lähdesuuntautunut strategia, sillä vaikka ilmaisut on käännetty, katsoja ei välttämättä tiedä, mitä ne tarkoittavat. Ainoastaan esimerkissä (38) ranskan-

kielen kääntäjä on halunnut ehkä pitää tarinan tilanteeseen sopivan tyylin (ks. luku 6.6.) ja korvata *deputy whip* ilmaisulla vahtikoira (*chien de garde*, www.doc23).

Esimerkki 39. Transkripti, 2.jakso (0:01:49–0:01:52), *majority leader*.

Every Tuesday I sit down with the speaker and the majority leader (...)	Tiistaisin keskustelen puhemiehen ja enemmistöryhmän puhemiehen kanssa (...)	Le mardi, je vois le Speaker et le chef de la majorité (...)
---	--	--

Molemmat kääntäjät ovat esimerkissä (39) käyttäneet strategiana suoraa käännöstä, mutta suomen käännöksessä on valittu *leader* sanan suomennokseksi *puhemies*, eikä esimerkiksi pomo, päällikkö, johtaja tai päämies. Tässä kääntäjän kokemus ja taustatieto tulevat hienosti esille, hän tietää, että paras käännös poliittisessa puheessa jonkin ryhmän johtajalle on nimenomaan puhemies. Ranskankielen kääntäjä olisi *chef* sanan sijaan voinut valita esimerkiksi ilmaisun *président*. (vrt. esim. Ivarsson, 1992, 91)

Esimerkki 40. Transkripti, 1.jakso (0:09:37–0:09:38), *vet*.

-Frank. -I was vedded.	-Frank. -Taustani tutkittiin.	-Frank... -J'étais choisi.
---------------------------	----------------------------------	-------------------------------

Esimerkki 41. Transkripti, 3.jakso (0:02:31–0:02:33), *smear campaign*.

It's a full on smear campaign, boss.	Se on herjaukampanja, pomo.	C'est de la diffamation.
--------------------------------------	-----------------------------	--------------------------

Esimerkki 42. Transkripti, 3.jakso (0:11:40–0:11:42), *open race*.

That means there is an open race on the 4 th district.	4. vaalipiirissä on avoimet vaalit.	Un siège se libère dans la 4e circonscription.
---	-------------------------------------	--

Esimerkeissä (40–42) ainoastaan suomenkielen kääntäjä on käyttänyt suoraa käännöstä. Esimerkissä (40) kääntäjä on jälleen valinnut erittäin hyvän käännöksen *verbille to vet*. Ilmaus voi myös tarkoittaa esimerkiksi tarkastaa (www.doc23). Käännöksestä käy hyvin ilmi, mitä henkilölle on tehty, jonka lisäksi käännös myös tuo juonellisesti lisää tietoa sekä painottaa hyvin henkilön ärtymystä tilanteessa. Ranskankielen kääntäjä on puolestaan kääntänyt kohdan oikeastaan väärin. Henkilöä ei valittu (*choisir*) tehtävään vaan hänen tausta nimenomaan tutkittiin tehtävää varten.

Esimerkissä (41) ranskankielen kääntäjä on puolestaan valinnut suomenkielen kääntäjää selvemmän ilmaisun kuvatakseen *smear campaign*. Ilmaus tarkoittaa kirjaimellisesti *herjauskampanjaa*, mutta ilmaisuna herjauskampanja on melko huono käännös. *Diffamation* tarkoittaa myös herjausta, mutta sen lisäksi tilanteeseen sopivasti (ks. luku 6.6.) muun muassa kunnianloukkausta ja häpäisyä (www.doc23). Juonen kannalta *diffamation* kertoo katsojalle enemmän kuin suomenkielen käännös. Sama tilanne on esimerkissä (42), jossa ranskankielen kääntäjä kertoo, että neljännessä vaalipiirissä vapautuu paikka. Tämä on erittäin selkeä käännös verrattuna suomenkieliseen vastineeseen *avoimet vaalit*. Avoimet vaalit eivät sinänsä kerro täysin samaa, lisäksi tarkentamalla (ks. luku 6.3.) katsojalle ilmaisun *open race*, katsoja pysyy helpommin mukana juonessa.

Esimerkki 43. Transkripti, 1.jakso (0:09:54–0:09:57), *state department*.

We need you there, more than we need you in the state department.	Tarvitsemme sinua siellä enemmän kuin ulkoministeriössä.	On a plus besoin de vous là-bas qu'au département d'État.
---	--	---

Esimerkki 44. Transkripti, 2.jakso (0:37:47–0:37:50), *the senate foreign relations comity*.

Catherine Durant has served 10 years on the senate foreign relations comity, (...)	Catherine Durant on palvelut 10 vuotta senaatin ulkoasiainvaliokunnassa.	... au Comité des affaires étrangères du Sénat depuis 10 ans, (...)
--	--	---

Esimerkki 45. Transkripti, 3.jakso (0:13:12–0:13:14), *the council*.

We assemble a council of experts, who will determine exactly...	Keräämme asiantuntijapaneelin, jotka päättävät...	On convoque un conseil d'experts qui détermineront...
---	--	--

Näissä esimerkeissä (43–45) ranskankieliset tekstitykset on käännetty suoraa käännöstä hyväksi käyttäen. Esimerkissä (43) puhutaan ulkoministeriöstä ja suomen kääntäjä onkin käyttänyt virallista vastinetta. Tilanpuutteen vuoksi ranskankielen kääntäjä on käyttänyt suoraa käännöstä sekä siksi, että ranskan kielessä todella on myös ilmaus *département d'État*, jolla viitataan Yhdysvaltain ulkoministeriöön. Mikäli tekstityksiin olisi mahtunut, käännös voisi olla ranskaksi myös *ministère des Affaires étrangères* (www.doc23), joka toisaalta viittaisi ehkä enemmän Ranskan ulkoministeriöön. Valinta on siten toimiva ja oikeutettu. Katsojille saattaa myös *state department* ilmaisuna olla tuttu ennestään.

Esimerkeissä (44) ja (45) suomen kääntäjä on käyttänyt korvausta käännösstrategiana (ks. luku 6.6.). Esimerkiksi *comity* on korvattu kohdekulttuurille sopivammaksi ilmaisulla *valiokunta*, joita on Suomen eduskunnassa (ks. luku 2.1.2.). Esimerkissä (45) kääntäjä on korvannut sanan *council* (neuvosto, www.doc23) ilmaisulla *paneeli*, mikä viittaisi korvaamiseen tilanteen vuoksi. Kyseistä tilannetta ajatellen paneeli ei ole huono valinta. Ranskankielen kääntäjä on pysynyt puolestaan hyvin lähdetekstisuuntautuneena.

Taulukko 4 Suoraan käännettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
10	8	22	40

6.5. Yleistys

Yleistys tarkoittaa nimensä mukaisesti sitä, että alkuperäistekstin ilmaus on tekstityksessä korvattu yleisemmän tason ilmauksella. Näin voi Pedersenin (2011, 85) mukaan tehdä kahdella tavalla. Joko alkuperäistekstin ilmaus käännetään käyttämällä sanan yläkäsitettä, yksinkertaistettuna esimerkiksi appelsiini on käännetty sanaksi hedelmä. Yläkäsitteen tarkoitus on siten avata alkuperäiskielen ilmaus lukijalle olettaen, että hän ei tiedä, mikä on appelsiini. Tämä mainittu tapa vähentää usein myös merkkien määrää kohdetekstissä, mikä auttaa kääntäjää mahdollittamaan repliikin tekstityksiin. Alkuperäistekstiä voi myös yleistää selittämällä ilmauksen fraasin avulla. Tällöin kuitenkin kohdetekstiä tulee enemmän, jolloin se voi olla vaikeampi saada mahtumaan tekstityksiin. Joskus se on kuitenkin välttämätöntä, esimerkiksi jos ei ole mahdollista selventää alkuperäisilmaisua jollakin yläkäsitteellä. (Pedersen, 2011, 85–89)

Yleistämällä katsojalta saattaa osittain jäädä alkuperäistekstin sanoma ymmärtämättä, toisaalta usein erisnimet alkuperäistekstissä saattavat olla tuntemattomia kohdekielen lukijalle. Monesti erisnimillä saattaa myös olla vain tietoa lisäävä funktio, ei niinkään merkittävä rooli itse tapahtumien kannalta. Yleistäminen auttaa lukijaa ymmärtämään tekstin paremmin ja tekstitysten lyhyttä katseluaikaa ajatellen, myös nopeammin. (Pedersen, 2011, 85–89) Mielenkiintoista poliittiseen järjestelmään liittyvien ilmaisujen kannalta on se, kuinka paljon lukija tai ohjelman katsoja voi oppia teemasta sillä, että kääntäjä selventää ilmaisua tekstityksiin. Tämän voi nähdä muun muassa seuraavista esimerkeistä.

Esimerkki 46. Transkripti, 1.jakso (0:10:07–0:10:10), *foreign affairs comity*.

I bring years of foreign affairs comity (...)	Toin vuosien kokemuksen ulkomaanasioista.	J'apporte toutes mes années aux affaires étrangères (...)
---	---	---

Esimerkissä (46) *foreign affairs comity* viittaa Yhdysvaltain poliittisen järjestelmän tiettyyn instituutioon: ulkomaanasiakomiteaan, joka toimii Yhdysvaltain kongressissa. Koska tätä samaa instituutiota ei löydy Suomen eikä Ranskan hallinnosta, kääntäjä on päättänyt yleistää ilmauksen molemmissa tekstityksissä ulkomaanasioiksi. Tässä on kyse juuri yläkäsitteen käyttämisestä.

Esimerkki 47. Transkripti, 5.jakso (0:09:55–0:09:59), *RNC*.

Well, the RNC is backing Jack Swofford, ex-mayor of Pittsburgh.	Republikaanit tukevat Jack Swoffordia, Pittsburghin entistä pormestaria.	Les Républicains soutiennent Swofford, l'ancien maire de Pittsburgh.
---	--	--

Ylläolevassa esimerkissä (47) voisi puhua juuri yleistämisen opettavasta vaikutuksesta. *RNC* tulee sanoista *Republican National Committee* (www.doc10) joka suoraan käännettynä olisi republikaaninen kansalliskomitea. Nimellä viitataan kuitenkin republikaaniseen puolueeseen, joka parhaiten sopi tekstityksiin selvästi sanalla republikaanit, les Républicains.

Esimerkki 48. Transkripti, 6.jakso (0:09:38–0:09:42), *oval office*.

So is the president's approval ratings. But he gets to stay in the oval office (...)	- Samoin presidentin kannatusluvut. - Hän saa jäädä virkaansa (...)	- La cote du Président aussi. Mais il va rester en poste encore trois ans.
--	--	---

The oval office on mielenkiintoinen ilmaus käännettäväksi. Ilmauksella viitataan Yhdysvaltain presidentin niin sanottuun työhuoneeseen valkoisessa talossa. Suora käännös olisi soikea tai ovaali toimisto. Sanalla ovaali viitataan siihen, että huone on sen mallinen. Ilmaukselle ei kuitenkaan ole virallista vastinetta suomeksi tai ranskaksi, siksi kääntäjät ovat valinneet selkeän tilanteeseen sopivan ilmauksen virka, poste. Käännös voi hieman pohjautua myös tilanteesta johtuvaan korvaukseen (ks. luku 6.6.), alkuperäistekstissä on edellisessä lauseessa käynyt ilmi, että on kyse presidentin työstä.

Esimerkki 49. Transkripti, 7.jakso (0:19:45–0:19:49), *GOP*.

We have to tackle this head on or the GOP will crucify you.	Emme voi kierrellä ja kaarrella tai republikaanit naulaavat sinut.	Il faut prendre le taureau par les cornes ou les Républicains vont te lyncher.
---	--	--

Esimerkissä (49) puolestaan kääntäjien on helppo pitää sama linja kohdetekstissä. GOP tulee sanoista *Grand Old Party*, suuri vanha puolue, joka myös viittaa republikaaneihin. (www.doc10)

Esimerkki 50. Transkripti, 11.jakso (0:03:50–0:03:52), *the ticket*.

Are you entirely certain he is gonna keep you on the ticket?	Oletteko varma, että hän pitää teidät mukana?	Êtes-vous sûr qu'il vous gardera dans la course ?
--	---	---

Yhdysvalloissa varapresidentin virkaan viitataan usein sanalla *the ticket*, lippu. Tämä johtuu siitä, että Yhdysvalloissa presidentti ja varapresidentti kampanjoivat virkaan samalla lipulla eli äänestystilanteessa kahden henkilön nimet ovat samassa lipukkeessa (www.doc20). Kääntäjät ovat valinneet selvän yleistyksen: *pitää mukana, garder dans la course*.

Esimerkki 51. Transkripti, 11.jakso (0:02:43–0:02:47), *November 5th*.

The republicans will play that interview on every radio and television station from now until November 5 th .	Republikaanit soittavat haastattelun joka radio- ja tv-aseamalla vaaleihin asti.	Les Républicains vont diffuser cette interview de maintenant jusqu'au 5 novembre.
--	--	---

Esimerkki 52. Transkripti, 13.jakso (0:42:52–0:42:54), *capitol police*.

That's the secret service sir, I'm Capitol police.	Se on salaisen palvelun homma. Olen poliisista.	Ce sont les services secrets. Je ne suis que de la police du Capitole.
--	--	---

Kahdessa edellisessä esimerkissä (51–52) yleistystä on käytetty strategiana ainoastaan suomenkielisissä tekstityksissä. Esimerkissä (51) yleistys toimii melko hyvin, suomalaiselle katsojalle 5.11. päivämäärä ei välttämättä tarkoita mitään. Ranskankielen kääntäjä on päättänyt käyttää suoraa käännöstä (ks. luku 6.4.) ja pitänyt ilmauksen samana. Tämä päivämäärä viittaa Yhdysvalloissa käytäviin yleisiin vaaleihin, jotka käydään aina marraskuun ensimmäisenä tiistaina, vaalit osuvat usein juuri tuon päivän tietämiin (www.doc18). Toisessa esimerkissä (52) suomalainen kääntäjä on saattanut jättää sanan Capitol pois tilanpuutteen takia tai siksi, että hän on halunnut yleistää kongressin poliisiin vai poliisiksi. Käännös *la police du Capitole* antaa paljon lisätietoa katsojalle. Katsoja saa tietää, että kongressillakin on omat poliisivoimat.

Esimerkki 53. Transkripti, 4.jakso (0:15:58–0:16:00), *DOD*.

It's on the DOD's chopping box this year.	Se on puolustusministeriön leikkauslistalla.	L'une des fermetures prévues par le Ministère.
---	--	--

Esimerkki 54. Transkripti, 6.jakso (0:08:52–0:08:55), *congressman*.

When you've got angry teachers throwing bricks through congressman's windows (...)	Kun vihaiset opettajat heittävät tiiliä kongressiedustajien ikku- noista, (...)	Quand des enseignants jettent des briques par la fenêtre d'un élu, (...)
---	--	---

Yllä olevissa esimerkeissä (53–54) ainoastaan ranskankielen kääntäjä on käyttänyt yleistystä. Ensimmäisessä esimerkissä (53) katsojaa saattaa harmittaa, kun sana DOD (*department of defence*, www.doc7) on käännetty vain sanalla *le Ministère*, joka viittaa yläkäsitteenä ainoastaan erääseen ministeriöön. Suomenkielisestä käännöksestä saa selville, että kyseessä on nimenomaan puolustusministeriö. Asia ei käy ilmi katsojalle edellisistä repliikeistä tai tapahtumista. Toisessa esimerkissä (54) *congressman* on käännetty suomeksi suoraan kongressiedustajaksi, ranskassa puolestaan on käytetty yläkäsitettä *un élu* (suora käännös *valittu*). Tämä voisi johtua tilanpuutteesta tai sitten kääntäjä on päättänyt, että kongressiedustajan mainitseminen ei ole tärkeää tapahtumien kannalta. Merkittävää tarinassa on vain se, että kyseessä on virkaan valitun tai kansanedustajan ikkuna, ei niinkään se, että edustaja on nimenomaan kongressissa töissä.

Taulukko 5 Yleistettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
5	13	6	24

6.6. Korvaus

Ilmauksen korvaamisella tarkoitetaan sitä, että lähdekielen ilmaus korvataan jollakin kohdekielen kulttuuriin sopivalla ilmauksella. Toisaalta korvaamista voi myös käyttää, jos ilmaus sopii tilanteeseen. Näistä kahdesta korvaamisen tavasta voidaan luoda alakategoriat kulttuuriin sopiva ja tilanteeseen sopiva korvaus. Kulttuuriin sopivaa korvausta voi olla kolmenlaista. Ilmaus voidaan korvata jollakin toisella tunnetum-

malla lähdekielen ilmauksella, kotimaistaa ilmaus eli valita jokin kohdekulttuurille tutumpi ilmaus tai käyttää jotakin molemmille kulttuureille sopivaa ilmausta. (Pedersen, 2011, 89–90)

Tämä viimeisin tapa on harvinainen käänösstrategia, siinä valitaan jokin samankaltainen, mutta täysin eri lähdekulttuurista peräisin oleva asia ja käännetään se tekstityksiin. Pedersen (2011, 91) antaa teoksessaan esimerkin amerikkalaisten koomikoiden nimistä, jotka on käännetty tanskalaisiin tekstityksiin eri koomikoiden nimillä, koska ensiksi mainittujen nimiä ei tunneta Tanskassa. Tässä varsinkin nykyään vuonna 2016 voi olla melkoinen kritiikin kohde, sillä maailman pienentyessä monet angloamerikkalaisen kulttuurin asiat ovat levinneet ympäri maailmaa. Katsoja voisi helposti pitää käännöstä virheenä, koska se ei ole täsmälleen sama kuin alkuperäistekstissä. Myöskään omassa aineistossani tällaista korvaamista ei ole käytetty.

Esimerkki 55. Transkripti, 1.jakso (0:02:41–0:02:44), *chief of staff*.

Linda Vasquez, Walkers chief of staff. I got her hired.	Linda Vasquez, Walkerin kansliapäällikkö. Hommasin viran hänelle.	Linda Vasquez, chef de cabinet de Walker. Je l'ai faite embaucher.
---	--	---

Esimerkki 56. Transkripti, 2.jakso (0:33:57–0:34:00), *DOD*.

(...) how it shifted from the start of the campaign, increased DOD spending...	(...) sen muuttumisesta ja puolustusministeriön budjetin kasvusta.	(...) son évolution, l'augmentation des dépenses de la Défense...
--	--	---

Esimerkki 57. Transkripti, 7.jakso (0:27:46–0:27:49), *US attorney*.

I'm a hell of a lot more afraid of the US attorney (...)	Pelkään helkkaristi enemmän valtiosyyttäjää (...)	J'ai bien plus peur du procureur général (...)
--	---	--

Esimerkki 58. Transkripti, 6.jakso (0:04:48–0:04:50), *leadership detail*.

What did you do before you joined the leadership detail?	Mitä teit, ennen kuin aloit turvamieheksi?	Que faisiez-vous avant d'être agent de sécurité ?
--	--	---

Esimerkki 59. Transkripti, 9.jakso (0:30:27–0:30:30), *the department of immigration*.

You call the police – I call the department of immigration (...)	Soita poliisille, minä soitan maahanmuuttovirastoon -	(-) Je peux appeler les services de l'immigration (...)
--	---	---

Edellisistä esimerkeistä (55–59) näkyy hyvin kotimaistamista eli kuinka käännökseen on valittu suomen ja ranskan poliittiseen järjestelmään sopivat ilmaukset. Esimerkin (55) suora käänнос *chief of staff* -ilmaukselle olisi suomeksi *henkilöstöpäällikkö*. Samaa ilmausta käytetään kuitenkin Yhdysvalloissa ilmaisemaan muun muassa presidentin kansliapäällikköä. Siten ilmaus on valittu molempiin tekstityksiin kulttuurille sopivaksi. Sama näkyy esimerkissä (56), ranskankielisessä tekstityksessä puolustusministeriö on käännetty sanoiksi *la Défense* eikä kokonaisuudessaan *Ministère de la Défense* (www.doc24). Tämän uskon johtuvan tekniikan aiheuttamasta tilanpuutteesta.

Esimerkeissä (57–59) ilmaukset on sovitettu yhtä lailla Suomen ja Ranskan kulttuurille sopiviksi, käänöksissä näkyy hienosti, että ilmausta ei ole käännetty samalla tavoin tekstityksiin.

Esimerkki 60. Transkripti, 1.jakso (0:06:27–0:06:29), *the Hill*.

I'll win over staff members on the Hill.	Voitan kongressin henkilökunnan luottamuksen.	Je séduirai des types au Capitole.
--	---	------------------------------------

Esimerkki 61. Transkripti, 2.jakso (0:03:50–0:03:53), *the House*.

Well, even if we squeak it through the House, watch them mangle it in the Senate.	Vaikka se hyväksyttäisiin kongressissa, senaatti tuhoaisi sen.	Même si ça passe à la Chambre, ce sera la curée au Sénat.
---	--	---

Nämä esimerkit (60–61) ovat hyvin mielenkiintoiset. Esimerkissä (60) molemmissa kielissä on käytetty korvaamista, mutta nimenomaan toisella lähdekulttuuriin sopivalla ilmauksella. Esimerkissä (61) suomen kielen kääntäjä on pysynyt ilmauksessa *kongressi*, mutta ranskan kielen kääntäjä onkin valinnut kohdekielen kulttuurista löytyvän ilmauksen *Chambre*, jolla voisi viitata Ranskan parlamentin huoneisiin (ks. luku 2.3.2.). *The Hill* -ilmauksella viitataan kongressiin, ei suoran käännöksen mukaiseen *mäkeen* (www.doc23) ja samoin *the House* -ilmauksella ei viitata *taloon* (www.doc23) vaan samoin kongressiin.

Esimerkki 62. Transkripti, 1.jakso (0:26:57–0:27:00), *the floor*.

Garrett wants the bill on the floor in the first 100 days.	Garrett haluaa esityksen kongressiin ensimmäisten 100 päivän aikana.	Garrett veut présenter le texte dans les 100 premiers jours.
--	--	--

Esimerkki 63. Transkripti, 9.jakso (0:21:00–0:21:03), *the floor*.

Congressman, you have a major bill going to the floor later this week.	Kongressiedustaja, tärkeä lakialoitteesi on menossa senaattiin tällä viikolla.	Un projet de loi majeur sera présenté cette semaine.
--	--	--

Esimerkit (62) ja (63) kuvaavat hyvin tilanteeseen sopivaa korvausta. Suomenkielisissä tekstityksissä *the floor* (suoralta käännökseltään lattia, www.doc23) on käännetty viittaamaan siihen Yhdysvaltain lainsäädäntöelimen huoneeseen, jossa laista aiotaan juuri repliikin tilanteessa puhua. Ranskankielisissä tekstityksissä on puolestaan käytetty tilanteeseen sopivaa korvausta (ks. luku 6.6.) sekä yleistämistä (ks. luku 6.5.). Edellisissä esimerkeissä *the floor* on korvattu ranskan verbillä *présenter*, joka tarkoittaa esitellä. Tässä on haluttu selventää katsojalle, mitä lailla aiotaan tehdä: se tullaan esittelemään Yhdysvaltain kongressin huoneiden jäsenille.

Esimerkki 64. Transkripti, 3.jakso (0:42:51–0:42:54), *county administrator*.

The county administrator didn't build those guardrails so now she is dead.	Kunnanjohtaja ei rakentanut kaiteita, joten tyttö kuoli.	Le comté n'avait pas installé de glissière, alors elle est morte.
--	--	---

Esimerkki 65. Transkripti, 9.jakso (0:27:34–0:27:45), *democratic caucus*.

And over here... is the majority of the democratic caucus.	Täällä on... suuri osa demokraattien sisärenkaasta.	Et ici, c'est la majorité démocratique.
--	---	---

Ylläolevissa esimerkeissä (64–65) ainoastaan suomenkielen kääntäjä on käyttänyt korvausta käännösstrategiana. *County administrator* voisi tarkoittaa myös yleisesti

kunnanhallitusta tai henkilöä, joka on kunnallispoliitikko (eikä johtaja). Uskon, että suomenkielen kääntäjä on päätenyt johtajaan säästääkseen tilaa. Ranskankielen kääntäjä on puolestaan käyttänyt yleistystä (ks. luku 6.5.) ja valinnut käännökseen *comté*, joka tarkoittaa *kuntaa* (www.doc23, www.doc24).

Esimerkissä (65) suomenkielen kääntäjä on hieman liikaa ajatellut ilmausta *caucus* ja päätenyt siihen, että se tarkoittaa demokraattien ydinhenkilöitä. Tästä ei kuitenkaan välttämättä ole kyse. Ranskankielen kääntäjä on nimittäin valinnut strategiakseen yleistyksen (ks. luku 6.5.), sillä hän on ilmeisesti arvioinut, että katsoja saa oikean käsityksen asiasta kyseisen tilannekontekstin avulla. Vaihtoehtoisesti hän on saattanut pitää koko ilmausta liian spesifisenä ja jättänyt sen siksi kääntämättä.

Esimerkki 66. Transkripti, 7.jakso (0:07:48–0:07:53), *home state*.

Frank, I hear that you are heading up the special election in my home state.	Kuulin, että johdat osavaltioni täytevaalikampanjaa.	Il paraît que vous menez la campagne électorale sur mes terres.
--	--	---

Esimerkki 67. Transkripti, 9.jakso (0:35:37–0:35:40), *the ticket*.

Like it or not, it's my name on the ticket this time and I got the shot.	Pidätte siitä tai ette, minun nimeni on lapussa tällä kertaa – ja nyt on minun vuoroni.	Cette fois, c'est moi le candidat et je donnerai tort à tout le monde, (...)
--	---	--

Esimerkeissä (66–67) suomen kielen kääntäjä on pitäytynyt aikalailta suorassa käännöksessä (ks. luku 6.4.). *The ticket* täysin suora käännös olisi *lippu*, toisaalta myös lipuke sopisi ja lopulta siitä ajaututaan lappuun. Tilanteen vuoksi korvaus on ollut selvästi kuitenkin pohjalla tuossakin. Tilanteen mukaan on kyse ehdokkuudesta, josta monesti puhutaan Yhdysvalloissa sanonnalla, *be on the ticket*. Periaatteessa sanonta viittaa juuri siihen, että äänestyslipukkeessa on lopulta ehdokkaan nimi. Ranskankielen kääntäjä on kuitenkin molemmissa esimerkeissä päätenyt korvaamaan ilmaukset

tilanteeseen erittäin sopivasti. *Home state* eli osavaltioni on käännetty *maillani*. Käännös viittaa hieman omistushaluisuuteen, joka sopii repliikin sanojalle erinomaisesti. Myös esimerkin (67) käännös selventää hyvin edellä mainittua amerikkalaista sanontaa.

Taulukko 6 Korvattujen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kielissä saman termin kohdalla	Yhteensä
7	7	9	23

6.7. Poisto

Poistaminen on käännösstrategioista niin sanotusti minimaalisin, tällä strategialla lähdekielistä ilmausta ei mainita tekstityksissä ollenkaan. Pedersenin (2011, 96) mukaan poisto on monesti hyvä vaihtoehto tai kääntäjä voi valita sen laiskuuttaan. Voidaan kuitenkin olettaa, että mikäli kääntäjä päätyy poistoon, hän on voinut myös pohtia muita vaihtoehtoja. Toisaalta myös ajan puute itse kääntäjän työssä voi olla ratkaiseva tekijä poiston käyttöön. (Pedersen, 2011, 96–97)

Esimerkki 68. Transkripti, 3.jakso (0:01:49–0:01:50), *county administrator*.

TEEN TRAGEDY County Administrator Blames Congressman	-	DRAME POUR UNE ADO Un élu local accuse un parlementaire
--	---	--

Mielenkiintoista kyllä, ylläoleva esimerkki (68) on ainoa, jossa suomenkielen kääntäjä on käyttänyt poistoa strategiana. Kääntäjä on myöhemmin samaisessa jaksossa kääntänyt ilmauksen suomeksi sanalla *kunnanjohtaja* (ks. esimerkki 64). Kyseessä oleva esimerkki ei ole repliikki, vaan tarinassa näytettävä teksti televisioruudulla. Suomenkielen kääntäjä on ilmeisesti ajatellut, että asia käy ilmi hahmojen tulevasta

dialogista asiaan liittyen. Ranskankielen kääntäjä on jälleen yleistänyt (ks. luku 6.5.) kääntämällä *county administrator paikalliseksi kansanedustajaksi*.

Esimerkki 69. Transkripti, 1.jakso (0:50:54–0:50:56), *Capitol*.

Code 10 57, filed by Capitol.	Koodi 10-57, ilmoittaja kongressi.	-
-------------------------------	------------------------------------	---

Esimerkki 70. Transkripti, 4.jakso (0:15:16–0:15:18), *United States House of Representatives*.

113 th Congress United States House of Representatives	113. kongressi Yhdysvaltain edustajainhuone	-
--	--	---

Esimerkki 71. Transkripti, 9.jakso (0:05:35–0:05:38), *subcaucus*.

I have to get packets ready for the lunchtime subcauses.	Minun täytyy saada kansiot valmiiksi lounaskokouksia varten.	- (Il faut que je prépare des dossiers.)
--	--	---

Esimerkki 72. Transkripti, 9.jakso (0:34:53–0:35:00), *DNC*.

Let me tell you what I don't appreciate, the DNC is running a man with zero track record, except for substance abuse to fill my shoes.	Kerronpa, mistä en pidä. DNC valitsee ehdokkaaksi miehen, jolla ei ole kokemusta - paitsi huumausaineiden käytössä, astumaan kenkiini.	- (Ce qui ne me plaît pas, c'est que vous n'avez aucune expérience, à part en matière de drogue.)
--	--	--

Ranskankielen kääntäjä on käyttänyt poistoa yhteensä kuusi kertaa, yllä niistä neljä. Esimerkeissä (69–70) poisto on melko ymmärrettävää, ensimmäisessä on kyse poli-

siradiosta juuri ja juuri kuuluva puhe jakson lopussa, joka ei niinkään kerro katsojalle enempää kuin, mitä hän näkee jo liikkuvasta kuvasta. Toisessa näkyy liitutaulun teksti, jonka voi päätellä hahmojen toiminnasta.

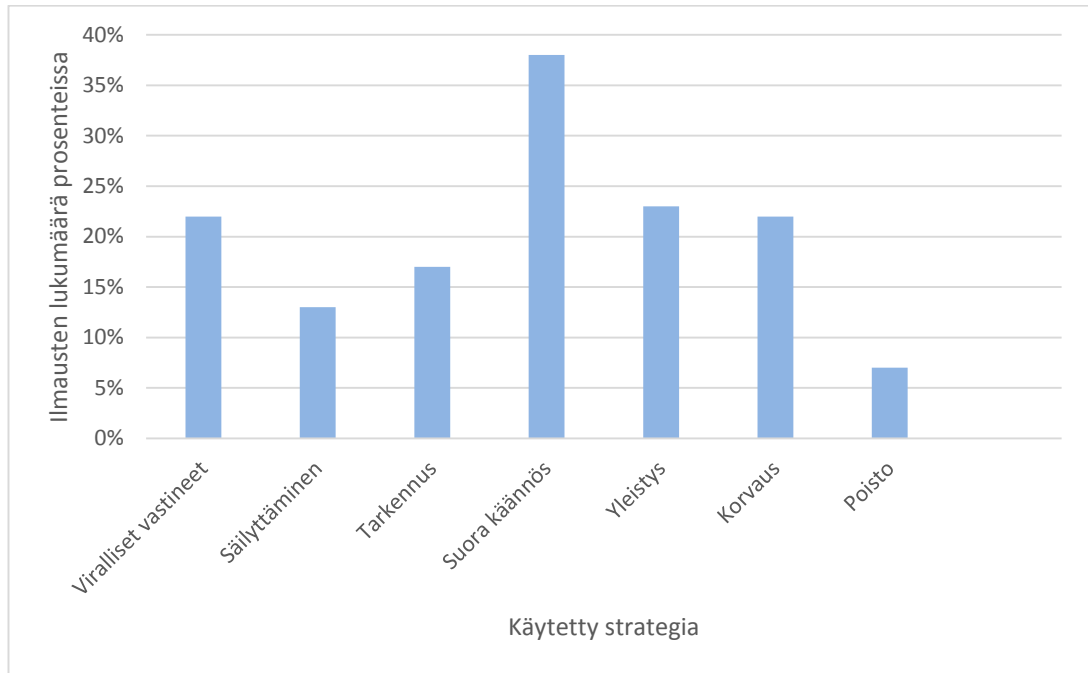
Esimerkissä (71) suomenkielen kääntäjä on pysytellyt suorassa käännöksessä (ks. luku 6.4.), joka kertookin katsojalle loogisesti enemmän, vaikka ranskankielen kääntäjä on poistanut käännöksestä ainoastaan ilmauksen *subcaucus*. Esimerkin (72) poisto voi johtua siitä, että *DNC* on mainittu jo aiemmin ja on siksi katsojalle tuttu. Näin on säästetty tilaa tekstityksissä ilmauksen tuttuuden vuoksi. Samaan voisi viitata se, että suomenkin tekstityksissä strategiana on ollut säilyttäminen (ks. luku 6.2.), eikä ilmausta ole tarkennettu (ks. luku 6.3.) kuten aiemmin: *Demokraattien kansalliskomitea*. *DNC* tulee englanninkielen sanoista *Democratic national committee* (www.doc8).

Mielenkiintoista tässä strategiassa on, että suomen- ja ranskankielen kääntäjät eivät ole kertaakaan käyttäneet poistoa strategiana saman ilmauksen kohdalla. Kaikkien muiden strategioiden osalta heidän ratkaisunsa ovat olleet pitkälti samansuuntaisia.

Taulukko 7 Poistettujen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kielissä saman termin kohdalla	Yhteensä
1	6	0	7

Kuvio 3 Yhteenveto aineistosta löytyvistä käännostrategioista.

7. Johtopäätökset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa strategiat, joilla Yhdysvaltain poliittiseen järjestelmään liittyviä ilmauksia on käännetty kahden eri kielen tekstityksissä. Oletuksena oli, että Yhdysvaltain poliittiseen järjestelmään liittyvät ilmaukset oli joko käännetty virallisilla vastineilla tai yleistämällä. Tutkimustulokset ovat osittain hypoteesieni mukaiset. Paljon ilmauksia on käännetty virallisilla vastineilla, mutta loppuihin on käytetty monia muitakin strategioita kuin yleistämistä.

Luomani käänösstrategialuokittelu pohjautuu Pedersenin (2011, 75) luokitteluun (ks. luku 5). Hän on tehnyt monia alakategorioita, jotka eivät kuitenkaan osoittautuneet tarpeellisiksi aineistoni kannalta. Suomen tekstitykset poimin suoraan Suomen Netflixistä kun taas ranskan tekstitykset olivat Amazon.com palvelusta ostetulta Ranskan DVD: boksilta kyseistä sarjasta. Tekstityksissä oli käytetty yhteensä seitsemää strategiaa: virallisia vastineita, säilyttämistä, tarkennusta, suoraa käännöstä, yleistystä, korvausta ja poistoa. Korvausta oli kahdenlaista, kulttuuriin sopivaa ja tilanteeseen sopivaa.

Mielenkiintoista on, että ranskan- ja suomenkielisissä tekstityksissä on pitkälti käytetty samoja strategioita ja usein saman ilmauksen kohdalla. Lisäksi käänösstrategioita on käytetty hyvin selkeällä tavalla ilmauksissa: strategioissa olisi voinut olla paljon eri strategioiden yhdistelmiä, mutta kääntäjät ovat päätyneet suurimmaksi osaksi yhteen strategiaan. Kuten jo aiemmin mainitsin, kääntäjien käyttämissä strategioissa oli harvinaisen vähän eroja, vaikka kielet eroavat rakenteellisesti toisistaan merkittävästi.

Eräs tutkimuksen merkittävistä tuloksista oli suoran käännöksen käyttö. Tätä strategiaa oli käytetty yhteensä neljänkymmenen ilmauksen kohdalla, mikä on melkein kaksinkertainen määrä virallisiin vastineisiin nähden. Tämän voisi ajatella johtuvan poliittisten järjestelmien erosta, koska selvästikään monille ilmauksille ei ole löytynyt virallista vastinetta. Lisäksi korvausta kulttuurista tai tilanteesta johtuen oli käytetty yhtä paljon kuin virallisia vastineita (yhteensä 23 kertaa).

Yleistystä käytettiin yhteensä 24 kertaa, mikä on toiseksi eniten suoran käännöksen käytön jälkeen. Tämä tulos oli hyvin hypoteesini mukainen. Säilyttämistä oli käytetty

14 ilmauksen kohdalla, monesti lähinnä lyhenteissä. Tarkennus on strategiana melko haastava, sitä oli kuitenkin käytetty 18 kertaa eli jopa enemmän kuin säilyttämistä. Tämä johtunee siitä, että tietyn valtion poliittiseen järjestelmään liittyviä ilmauksia on hankala siirtää suoraan toiseen kulttuuriin. Vähiten löytyi poistoa, yhteensä seitsemän ilmauksen kohdalla. Pedersenin (2011, 96) mukaan poiston käyttämistä voisi pitää kääntäjän laiskuutena. Mikäli näin on, voidaan todeta, että sekä suomen- että ranskankielen kääntäjät ovat toimineet erittäin ammattimaisesti, koska kyseessä olevaan strategiaan oli turvauduttu harvoin.

Tulevaisuuden kannalta kiinnostava tutkimuskohde olisi kielen ja politiikan tai muun alan oppimisen tutkiminen tekstitysten kautta (Diaz Cintas, 2005, 348). Esimerkiksi tarkentaminen ja korvaus strategioina antoivat yllättävänkin paljon lisätietoa katsojalle Yhdysvaltain poliittisista tekijöistä ja järjestelmästä yleisesti.

Olisi myös mielenkiintoista nähdä, onko joidenkin muiden kielten tekstityksissä käytetty eri käänösstrategioita kuin suomen- ja ranskankielisissä versioissa. Myös jokin muun kaltainen tv-ohjelma tai elokuva voisi tuoda uuden näkökulman poliittisista ilmauksista tekstityksissä.

Lähdeluettelo

Kirjalähteet:

Chesterman, Andrew (1997). *Memes of Translation. The spread of ideas in translation theory*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Co.

Cole, Alistair (1998). *French Politics and Society*. Lontoo: Prentice Hall Europe.

Colomer, Josep M. (1996). *Political Institutions in Europe*. Lontoo: Routledge

Diaz Cintas, Jorge (2005). *Subtitling*. Gambier, Yves & Van Doorslaer Luc (2010). *Handbook of Translation Studies Volume 1*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Grant, Alan (1979). *The American Political Process Seventh edition*. Seitsemäs painos julkaistu vuonna 2004. Lontoo: Routledge.

Ivarsson, Jan (1992). *Subtitling for the Media*. Tukholma: Ljunglöfs Offset AB.

Monsma, Stephen V, (1969). *American Politics*. Hinsdale, Illinois: The Dryden Press.

Nida, Eugene A. (1964). *Toward a science of translating. With special reference to principles and procedures involved in Bible translating*. Leiden: E. J. Brill.

Nousiainen, Jaakko (1991). *Suomen poliittinen järjestelmä*. Kahdeksas ajankukaistettu painos. Helsinki: WSOY.

Oittinen, Riitta & Mäkinen, Pirjo (2004). *Alussa oli käänös*. Neljäs painos julkaistu vuonna 2004. Tampere: Tampere University Press.

Pedersen, Jan (2011). *Subtitling Norms for Television: An exploration focusing on extralinguistic cultural references*. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Co.

Safran, William (2009). *The French polity*. Seitsemäs painos julkaistu vuonna 2009. New York: Pearson Longman.

Wiberg, Matti (2006). *Politiikka Suomessa*. Helsinki: WSOY.

Sähköiset lähteet:

www.doc1: ACLU (<https://www.aclu.org/>). Amerikkalainen kansalaisoikeuksia ajava järjestö.

www.doc2: AFT <http://www.aft.org/> American Federation of Teachers.

www.doc3: AG <https://dojmt.gov/agooffice/> Attorney general. Yleinen syyttäjä.

www.doc4: APG (<https://www.apgfcu.com/community/about-us/the-credit-union-difference/what-is-a-credit-union.aspx>) Aberdeen Proving grounds.

www.doc5: BRAC <http://www.brac.gov/> Base Realignment and Closure.

www.doc6: DCCC (<http://dccc.org/about/>) Democratic Congressional Campaign Committee.

www.doc7: Defence (<http://www.defense.gov/>). DOD, department of defence. Yhdysvaltain puolustusministeriö.

www.doc8: Democrats (<http://www.democrats.org/>) DNC. Yhdysvaltain toisen valtuustueen oma sivusto.

www.doc9: FEC (<http://www.fec.gov/about.shtml>) Federal Election Commission.

www.doc10: GOP (<https://www.gop.com/>). RNC, Republican National Committee.

www.doc11: Helsingin Sanomat (<http://www.hs.fi/kotimaa/a1437273980025>). Kansalaisaloitteita voi pallorella ikuisesti. 20.7.2015. Pekka Mykkänen.

www.doc12: NATO (<http://www.nato.int/>). Pohjois-Atlantin liiton oma sivusto.

www.doc13: NEA (<http://www.nea.org/home/2580.htm>) National Education Association.

www.doc14: Parties and elections in Europe (<http://www.parties-and-elections.eu/france.html>) kertoo Euroopan maiden puolueista, vaaleista ja poliittisista johtajista.

www.doc15: Valtioneuvosto (<http://valtioneuvosto.fi/tietoa/paaministerin-tehtavat>). Valtioneuvoston selvitys Suomen pääministerin tehtävistä.

Wikipedia

www.doc16: (http://fi.wikipedia.org/wiki/Anti-Defamation_League). Amerikkalainen kansalaisjärjestö ADL.

www.doc17: (https://en.wikipedia.org/wiki/Congressional_staff). Deputy LD.

www.doc18:

https://en.wikipedia.org/wiki/Election_Day_%28United_States%29 Election Day, November 5th.

www.doc19: (<https://fi.wikipedia.org/wiki/Kansan%C3%A4%C3%A4nestys>) Kansanäänestys.

www.doc20: (https://en.wikipedia.org/wiki/Ticket_%28election%29) The ticket.

www.doc21: (<http://fi.wikipedia.org/wiki/FEMA>). Yhdysvaltain hallituksen alla toimiva nopean toiminnan virasto.

Sanakirjat :

www.doc22: Glosbe (<https://fi.glosbe.com/>). Ilmainen online-sanakirja.

Larousse Dictionnaire. Maxipoche 2011. Larousse. Maquette: Nord Compo.

www.doc23: MOT sanakirjat (<https://mot-kielikone-fi.ezproxy.utu.fi/mot/turkuyo/netmot.exe>) ovat saatavilla yliopiston tunnuksilla.

Rekiaro, Ilkka & Robinson, Douglas (1994). *Suomi-Englanti-Suomi taskusanakirja*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

www.doc24: Wordreference (<http://www.wordreference.com/>). Ilmainen online-sanakirja.

Résumé en français

Dans ce mémoire de maîtrise j'examine comment les expressions liées au système politique américain sont traduites dans une série télévisée dans les sous-titres finnois et français. La série en question est *House of Cards*, un feuilleton que le service Netflix a publié. Netflix est un service web qui montre des émissions en flux continu. J'examine les sous-titres en finnois direct sur Netflix mais les sous-titres en français j'ai trouvé à www.amazon.com dans un DVD que j'ai acheté.

House of Cards est un *soap opera*, comme on dit en anglais. Cela veut dire qu'il a des caractères communes pour une série télévisée populaire. Il y a de l'amour, de la trahison etc. Le scénario est facile à suivre mais il y a toujours des tournants qui font le spectateur à vouloir voir plus. Dans *House of Cards*, il s'agit du travail et des gens qui travaillent au congrès. Le personnage principal est Francis Underwood dont le rôle est joué par Kevin Spacey. C'est un parlementaire dans la chambre basse du congrès, dans la Chambre des représentants des États-Unis. Le scénario suit comment monsieur Underwood fait de la politique et ce qu'il veut obtenir. La série montre la politique américaine comme assez dramatique et corrompu. Il convient très bien pour ma recherche parce que la langue utilisée est bien liée à la politique.

J'étudie comment les expressions liées à la politique américaine sont rendu dans les sous-titres. Je limite ma recherche aux expressions politiques. Je présume que les expressions sont traduites avec des équivalents officiels ou par généralisation. Premièrement je présente les systèmes politiques de Finlande, de l'Amérique et de la France pour aider le lecteur à comprendre de quoi il s'agit et aussi de montrer les différences possibles produites dans les traductions à cause de systèmes différents. Je décris aussi la traduction audiovisuelle, dubbing et le sous-titrage et les défis imposés par exemple par technique pour le sous-titrage. Ensuite je présente les stratégies de la traduction, comment elles influent sur la traduction et comment on peut les classer. Je montre les systèmes de quatre chercheurs différents et explique pourquoi je suis arrivée à baser mon étude sur celui de Pedersen.

Le système politique finnois est mieux décrit par le terme de parlementarisme. Cela veut dire que le gouvernement doit bénéficier de la confiance du parlement finlandais.

La majorité du parlement doit soutenir l'action du ministère. Les institutions les plus importantes dans la politique finnoise sont le gouvernement, le parlement et le président. Dans le gouvernement finlandais il y a outre le Premier ministre 17 autres ministres. Le Premier ministre dirige le travail au gouvernement. Il y a trois commissions et des ministères qui sont divisé par les spécialités. Le gouvernement décide avec le président quelles lois sont exécutés. Le parlement a seulement une chambre avec 200 parlementaires, ils sont responsable de la législation. Le président est le chef de la Finlande. En plus de l'exécution de lois il représente la Finlande dans les affaires étrangères.

Le premier fait à mentionner du système politique de l'Amérique est la Constitution des États-Unis. Elle est écrite dans l'année 1787. Dans la constitution il est décidé comment l'influence est distribué dans l'administration centrale et les états. À l'administration centrale il est décidé qu'il y doit être une balance entre la législation, l'exécutif et le pouvoir juridique. Cela veut dire que maintenant aux États-Unis il y a le congrès avec ces deux chambres et le président. Les deux chambres du congrès sont la chambre des représentants des États-Unis et le sénat. Le congrès est responsable de la législation. Le président décide quelles lois sont exécutés. Comme en Finlande, il est aussi le chef du pays et un grand acteur dans les affaires étrangères.

La politique et l'histoire de la France sont composées de cinq républiques et quelques monarchies. La république actuelle est la cinquième et pour la plupart basée sur la constitution écrite sous Charles de Gaulle en 1958. Les réformes les plus importantes à cette constitution sont le pouvoir exécutif fort et un referendum qui a confirmé existence de cette constitution. Aussi en France les institutions sont décrites dans la constitution, le parlement avec deux chambres (l'Assemblée nationale et le sénat) et le président.

En Finlande et en France il y a un système multipartisme. Les partis sont assez divisées en de gauche et de droit, même s'ils défendent différentes choses. Aux États-Unis il y a deux grands partis, les démocrates et le républicains qui sont représenté au congrès. Un acteur important à la politique américaine est aussi les groupements d'intérêt avec beaucoup de possibilités pour influencer les institutions

différentes. En Finlande et en France ils n'ont pas tant d'influence et leur rôle est à peu près semblable.

Pour avoir une image du type de traduction dans ce travail, il est bien d'expliquer c'est qu'est la traduction audiovisuelle. Il y en a de trois types : le doublage, la voix off et le sous-titrage. Le doublage signifie que le programme est parlé sur la langue du spectateur. La voix off est une bande sonore d'une personne qui parle sur la voix originale. On peut entendre toutes les deux versions de langues. Les sous-titres sont une traduction écrite placée sur l'image mouvante. Dans cette étude je me concentre uniquement sur le sous-titrage. Les sous-titres sont beaucoup de fois de deux lignes en bas de l'écran mais ils peuvent aussi être plus longues et placés n'importe où. Les sous-titres ne sont pas toujours de la traduction. Il y a plusieurs fois aussi du texte dans la langue originale sur le sous-titrage.

Le sous-titrage pose maints défis au traducteur. Les sous-titres doivent transmettre le même message, style et l'ambiance que dans l'original. Le lecteur est aidé si les sous-titres sont visibles en même temps sur l'écran que les gens parlent mais il y a deux limitations importantes qui rendent la traduction difficile. Dans les sous-titres il peut avoir seulement environ 30 caractères (cela veut dire lettres et d'autres signes) et ils peuvent resté au maximum 4-5 secondes sur l'écran. Cela signifie que pour que le lecteur puisse suivre l'émission, les sous-titres ne peuvent rendre que l'essentiel. Le traducteur doit réfléchir quels éléments il pourra inclure dans la traduction.

Les stratégies de traduction sont des façons différentes de faire une traduction. Certaines stratégies se concentrent sur le procès, d'autres sur le résultat final. Il y a beaucoup de termes pour ces façons de traduction, ils peuvent aussi être appelés des tactiques, méthodes, techniques ou types de solution. On peut aussi classifier les stratégies différentes. Les chercheurs ont fait plusieurs diagrammes pour illustrer une façon de traduire et pour comment combiner les stratégies. J'ai élaboré un tel diagramme pour cette recherche (voir chapitre 5) qui se base sur Pedersen (2011, 75).

Dans mon corpus j'ai trouvé sept types de stratégies de la traduction. Comme j'ai prévu, plusieurs expressions sont traduites avec des équivalents officiels. Selon Pedersen (2011, 76) un équivalent officiel n'est pas comme les autres stratégies, le

procès est plutôt administratif que linguistique. S'il existe un équivalent officiel, il n'y a pas, comme dans les autres situations, un problème pour faire la traduction. La solution est prête. Comme le nom de cette stratégie indique, il y a une décision officielle sur la traduction. Pour donner un exemple d'un équivalent officiel dans mon étude, l'expression *governor* est traduit avec un équivalent officiel : en finnois *kubernööri* et en français *le gouverneur*.

Le diagramme (voir chapitre 5) montre que dans mon matériel il y a trois types de stratégies qui sont orientées vers la langue source : la conservation, la précision et la traduction directe. La conservation signifie que l'expression va être transférée à la langue cible telle qu'elle est dans la langue source. Selon Pedersen (2011, 77) c'est la stratégie la plus utilisée, même si il n'y a pas tant d'information pour le spectateur. Je peux donner comme un exemple l'expression *FEMA* (*Federal Emergency Management Agency*), qui est identique dans les sous-titres finnois et français.

Dans la précision on ajoute des expressions qui peuvent décrire l'expression de la langue cible plus précis. Je donne par exemple l'expression *swing state* (voir chapitre 6.3.). Il est traduit en toutes les deux langues (finnois et français) en donnant plus d'information pour le spectateur. La troisième stratégie est aussi orientée vers la langue source : la traduction directe. Traduction directe signifie que l'expression est traduite mot à mot. Le sens ne change pas et il n'y a rien qui est ajouté ou enlevé. Cette stratégie est une solution pour les nom communs par exemple des institutions officielles. Un bon exemple tiré de corpus est *eunagerol address* : *virkaanastujaispuhe, le discours d'investiture*.

Trois autres stratégies plus orientées vers la langue cible sont la généralisation, le remplacement et l'omission. On peut généraliser les expressions en utilisant un expression plus générique ou en expliquant l'expression avec une phrase. Un exemple de ma recherche est *foreign affairs comity* qui est rendu dans les langues cibles en *les affaires étrangères* (voir chapitre 6.5.). Il y a deux types du remplacement, une expression est remplacée parce qu'elle est plus convenable dans la culture de la langue cible ou elle convient dans la situation. On peut remplacer les expressions pour qu'elles correspondent mieux à la culture cible de trois façons : avec une expression qui est plus utilisée dans la langue source ou dans la langue cible ou avec

une expression qui est convenable dans toutes les deux cultures. La troisième façon est la moins utilisée. Sur ma recherche on peut trouver l'expression *chief of staff* qui est traduit avec un remplacement qui convient mieux aux culture finlandaise et française : *kansliapäällikkö*, *chef de cabinet*. Pour le remplacement à cause d'une situation, j'ai donné l'expression *floor* : *kongressi*, *senaatti*, *présenter*.

La dernière stratégie que j'ai présentée est l'omission. C'est la stratégie la plus minimale, on ne mentionne pas l'expression de la langue source du tout. Cette stratégie est souvent avantageuse mais elle peut résulter aussi de paresse du traducteur. On peut se demander si la paresse est le facteur ou si le traducteur n'a pas eu le temps de trouver une expression convenable. Un exemple tiré de mon corpus est la suivante : *county administrator* qui n'est pas traduit en finnois. En français il est traduit comme *un élu local*.

Finalement les résultats sont en partie en accord avec mes hypothèses, mais le plus intéressant est qu'il y a beaucoup d'utilisation de la traduction directe. On pourrait penser qu'il y a plus d'équivalents officiels mais peut-être les différences entre les systèmes politiques font qu'on n'a pas encore créé des équivalents pour toutes les expressions. Dans mon matériel on peut trouver les sept stratégies mentionnés : les équivalents officiels, la conservation, la précision, la traduction directe, la généralisation, le remplacement et l'omission. J'ai constaté que toutes les sous-catégories que Pedersen (2011, 75) mentionne, ne figurent pas dans mon matériel.

Il est intéressant que les stratégies utilisées sont presque toutes les fois les mêmes dans les sous-titres finnois et français. Il y a seulement un peu de la variation entre ces deux langues, par exemple sur la traduction d'abréviations et sur la stratégie de l'omission. En principe, on aurait aussi pu avoir des combinaisons des stratégies, mais les traducteurs ont utilisé très clairement presque toutes les fois seulement une stratégie pour une expression.

Dans ces sous-titres il y a eu très peu de différences entre le français et le finnois même si j'ai compilé le matériel de sources assez différentes, Netflix et DVD. On peut dire que les stratégies de la traduction fonctionnent bien dans la traduction audiovisuelle. Il y a des avantages d'utiliser des stratégies communes de la traduction

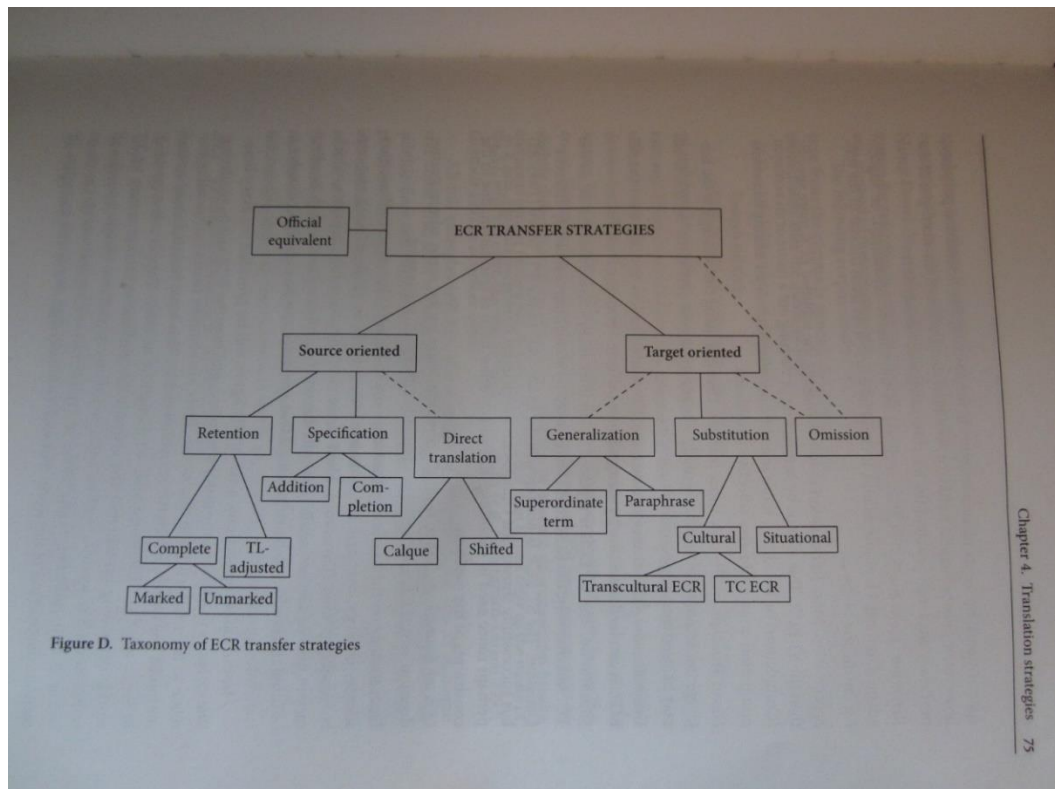
et ma recherche montre qu'elles fonctionnent bien en ce qui concerne les expressions politiques. Il pourrait être intéressant à étudier s'il y a des différences dans les sous-titrages d'autres langues dans ce programme ou si les différences sont moins importantes dans une émission si populaire. Il peut y avoir aussi des différences dans les stratégies de traduction adoptées dans le sous-titrage d'une émission de nature totalement différente.

Mon étude a aussi révélé un autre sujet intéressant pour des futures recherches, l'apprentissage de la langue étrangère ou d'une spécialité comme la politique à l'aide du sous-titrage. Les stratégies qui sont liées plus sur la langue cible peuvent vraiment donner plus d'information de la langue source pour le spectateur. Par exemple la généralisation et le remplacement peuvent expliquer bien l'expression originale.

Litteet

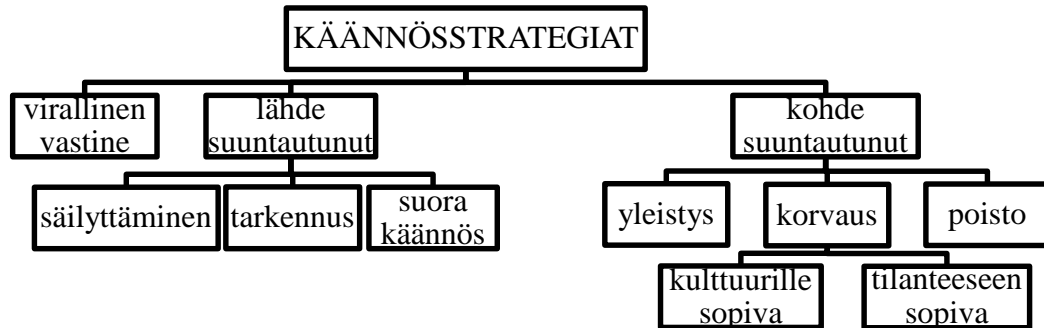
Liite 1:

Kuvio 1. Pedersenin luokittelu käänösstrategioista. (Pedersen, 2011, 75)

Liite 2:

Kuvio 2. Minun luomani luokittelu aineistosta löytyvistä käännösstrategioista.

Liite 3, taulukot käytetyistä strategioista:

Taulukko 1. Virallisten vastineiden lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
11	1	11	23

Taulukko 2. Säilytettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
2	7	5	14

Taulukko 3. Tarkennettujen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
8	5	5	18

Taulukko 4. Suoraan käännettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
10	8	22	40

Taulukko 5. Yleistettyjen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
5	13	6	24

Taulukko 6. Korvattujen ilmausten lukumäärä.

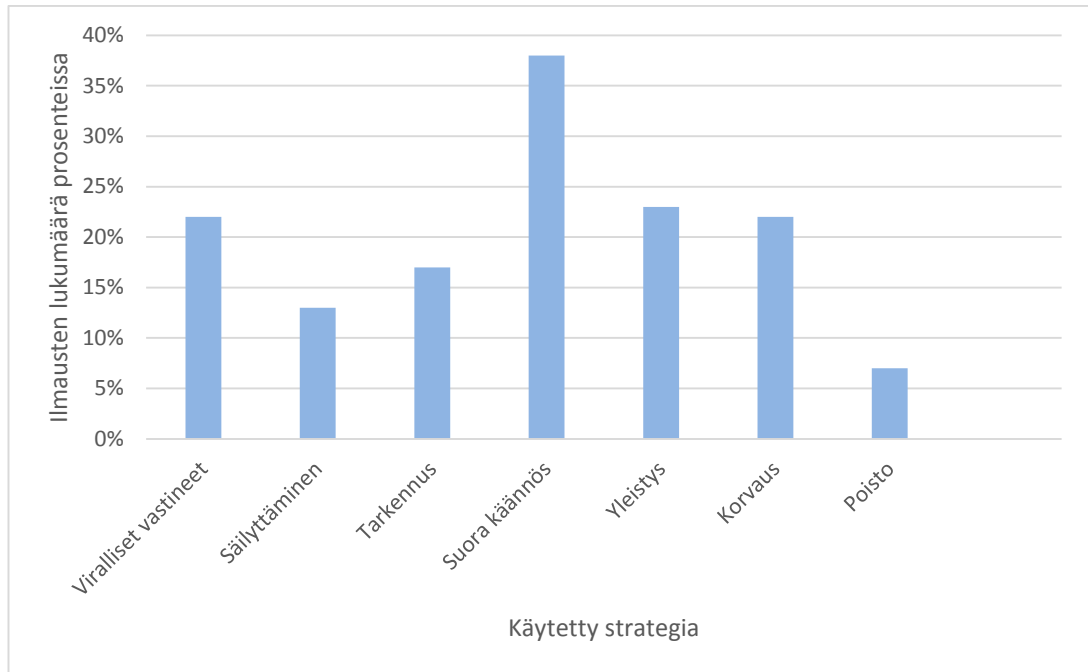
Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
7	7	9	23

Taulukko 7. Poistettujen ilmausten lukumäärä.

Suomi	Ranska	Molemmissa kie- lissä saman termin kohdalla	Yhteensä
1	6	0	7

Liite 4:

Kuvio 3. Yhteenveto aineistosta löytyvistä käänносstrategioista.

Liite 5, lista aineistosta löytyneistä ilmauksista:

1. jakso

1. congress = kongressi, Congrès (virallinen vastine)
2. governor = kuvernööri, gouverneur (virallinen vastine)
3. keystone state = osavaltio, un État clé (yleistys, suora käännös)
4. chief of staff = kansliapäällikkö, chef de cabinet (korvaus)
5. the White House = valkoinen talo, la Maison-Blanche (virallinen vastine)
6. county council = kunnanvaltuusto, conseil (korvaus, yleistys)
7. the Hill = kongressi, Capitole (korvaus)
8. triggler down diplomacy = "alaspäin valuva diplomatia", "ruissellement diplomatique" (suora käännös)
9. secretary of state = ulkoministeri, secrétaire d'État (virallinen vastine)
10. vet = tutkia tausta, choisir (suora käännös)
11. federal overhaul = uudistus liittovaltion tasolla, une refonte ... au niveau federal (suora käännös)
12. state department = ulkoministeriö, département d'État (korvaus, suora käännös)
13. foreign affairs comity = ulkomaanasiat, aux affaires étrangères (yleistys)
14. majority whip = ryhmäpiiskuri, chien de garde de la majorité (virallinen vastine)
15. floor = kongressi, presenter (korvaus)
16. eunagerol address = virkaanastujaispuhe, discours d'investiture (suora käännös)
17. member of congress = kongressin jäsen, membre du Congrès (suora käännös)
18. the Great Debate = Suuri väittely, le Grand Débat (suora käännös)
19. the foreign affairs comity = ulkoministeri, le comité (korvaus, yleistys)
20. a moderate = maltillinen, un modéré (virallinen vastine)
21. ethics comity = etiikkakomitea, le comité d'éthique (suora käännös)
22. capitol = kongressi, - (virallinen vastine, poisto)

2. jakso

23. speaker = puhemies, le Speaker (virallinen vastine, säilyttäminen)
24. majority leader = enemmistöryhmän puhemies, le chef de la majorité (suora käännös)
25. the republicans = republikaanit, les républicains (virallinen vastine)
26. the House = kongressi, la Chambre (korvaus)
27. the Senate = senaatti, le Sénat (virallinen vastine)
28. congressman = kongressiedustaja, le parlementaire (virallinen vastine, korvaus)
29. deputy whips = varapiiska, chien de garde adjoints (suora käännös)
30. a senator = senaattori, un sénateur (virallinen vastine)
31. the Capitol = Capitoli, le Capitole (säilyttäminen)
32. press secretary = lehdistösihteeri, attaché de presse (suora käännös)

33. ADL = ADL, l'ADL (säilyttäminen)
34. deputy caucus = vaalitoimikunnan varapuheenjohtaja, primaires des adjoints (tarkennus)
35. flag pin = lippupinni, un pin's du drapeau (suora käännös)
36. democrat = demokraatti, démocrate (virallinen vastine)
37. the Rockefeller trilateral commission = Rockefellerin trilateraallinen komissio, Commission trilatérale de Rockefeller (suora käännös)
38. FEMA = FEMA, la FEMA (säilyttäminen)
39. NATO = NATO, l'OTAN (virallinen vastine)
40. ACLU = ACLU, l'Union américaine pour les libertés civiles (säilyttäminen, tarkennus)
41. DOD = puolustusministeriö, la Défense (korvaus)
42. the senate foreign relations comity = senaatin ulkoasiainvaliokunta, Comité des affaires étrangères du Sénat (korvaus, suora käännös)
43. joint chiefs = komentajien neuvosto, les généraux (tarkennus, yleistys)
44. in the primaries = esivaaleissa, aux primaires (suora käännös)

3. jakso

45. county administrator = -, un élu local (poisto, korvaus)
46. smear campaign = herjaukset, la diffamation (suora käännös, korvaus)
47. home district = vaalipiirini, ma circonscription (suora käännös)
48. open race = avoimet vaalit, un siege se libère (suora käännös, tarkennus)
49. the council = paneeli, le conseil (virhe, suora käännös)
50. deputy LD = lakiosaston varajohtaja, le poste de directeur législatif adjoint (tarkennus)
51. county administrator = kunnanjohtaja, le comté (korvaus, yleistys)

4. jakso

52. United States House of Representatives = Yhdysvaltain edustajainhuone, - (virallinen vastine, poisto)
53. ways and means = valtionvarainvaliokunta, comité W & M (korvaus, säilyttäminen)
54. black caucus = musta ryhmä, le Caucus Noir (suora käännös)
55. DOD = puolustusministeriö, le Ministère (korvaus, yleistys)
56. BRAC commission = Tukikohtien kiinteistökomissio, la BRAC (tarkennus, säilyttäminen)
57. APG = APG, l'A.P.G. (säilyttäminen)

58. D triple C = Demokraattien kampanjakomitea, le D.C.C.C. (tarkennus, säilyttäminen)

5. jakso

59. DNC leadership meeting = puoluetoimiston johtoryhmän kokous, la réunion des leaders démocrates (tarkennus)

60. special election = täytevaali, l'élection (virallinen vastine, yleistys)

61. redistricting = uusi piirijako, le découpage (suora käännös, yleistys)

62. the RNC = republikaanit, les Républicains (yleistys)

63. the AG = oikeuskansleri, l'AG (tarkennus, säilyttäminen)

64. the AFT = opettajien liitto, la FAE (tarkennus, säilyttäminen)

65. the NAA = opetusalan ammattijärjestö, l'ANE (tarkennus, säilyttäminen)

66. to the Hill = mäelle, au Capitole (virhe, virallinen vastine)

6. jakso

67. leadership detail = turvamies, agent de sécurité (korvaus)

68. congressman = kongressiedustaja, un élu (virallinen vastine, yleistys)

69. oval office = virka, en poste (yleistys)

70. major state = iso osavaltio, un État important (suora käännös)

71. first congressional district = 1. kongressin vaalipiiri, 1re circonscription (suora käännös, yleistys)

7. jakso

72. the East Room = itäinen huone, la Salle Est (suora käännös)

73. the special election = täytevaalikampanja, la campagne électorale (virallinen vastine, yleistys + suora käännös molemmissa)

74. home state = osavaltio, mes terres (suora käännös, korvaus)

75. off-year election = välivaalit, une élection intermédiaire (suora käännös)

76. the GOP = republikaanit, les Républicains (yleistys)

77. US attorney = valtionsyyttäjä, procureur général (korvaus)

8. jakso

78. community meeting = kansalaiskokous, réunion communautaire (suora käännös)

9. jakso

79. comity chairmanship = lautakunnan puheenjohtajuus, la présidence de vos comités (suora käännös)

80. subcaucus = kokous, - (yleistys, poisto)

81. FEC = FEC, la FEC (säilyttäminen)

82. county = piirikunta, - (suora käännös, poisto)

83. the floor = senaatti, sera présenté (korvaus)

84. democratic caucus = demokraattien sisärengas, la majorité démocrate (korvaus, yleistys)

85. the department of immigration = maahanmuuttovirasto, les services de l'immigration (korvaus)

86. deputies = avustajia, assistants (suora käännös)

87. the midterms = kauden puoliväli, les élections (tarkennus, yleistys)

88. DNC = DNC, - (säilyttäminen, poisto)

89. the ticket = lappu, candidat (yleistys, korvaus)

90. U.S. House = Yhdysvaltain edustajainhuone, - (virallinen vastine, poisto)

10. jakso

91. wears a flagpin to work = lippupinni, un type qui travaille au Capitole (suora käännös, tarkennus)

11. jakso

92. November 5th = vaalit, au 5 novembre (yleistys, suora käännös)

93. the ticket = mukana, la course (yleistys)
94. swing state = vaa'an kieliosavaltio, État-clé (tarkennus)
95. keeps ... on the ticket = päästä ... vaaleihin, garde en lice (yleistys)
96. the democratic leadership = demokraattien johto, le parti démocrate (suora käännös, yleistys)
97. work on the Hill = töissä kongressissa, un parlementaire (suora käännös, tarkennus)
98. US secret service agents = salaisen palvelun agentit, les services secrets (virallinen vastine)

12. jakso

99. representative = kongressiedustaja, député (tarkennus, suora käännös)
100. the chair of the oversight reform comity = kongressin valvontakomitean puheenjohtaja, présidente du conseil de surveillance (suora käännös)
101. secretary of the treasury = valtiovarainministeri, le poste de secrétaire au Trésor (virallinen vastine, suora käännös)
102. congressman = kongressiedustaja, un gars du congrès (virallinen vastine, korvaus)

13. jakso

103. the DAs office = yleinen syyttäjä, le procureur de la République (tarkennus)
104. capitol police = poliisi, la police du Capitole (yleistys, suora käännös)
105. smear = loata, porter atteinte (suora käännös, tarkennus)